

O Deuteronomium – O Pandžto Mojžišoskero Zvitkos

O ešebno vakeriben le Mojžišoskero

¹ Kala hine o lava, so phenda o Mojžiš savore Izraelitenge pro vichodos le Jordanostar pre pušta andre Araba pre aver sera paš o Suf, maškar o fori Paran the Tofel pal jekh sera a maškar o fori Laban the Chacerot the Di-Zahab pre aver sera. ² O drom le Chorebostar dži paš o Kadeš-Barnea, so džal prekal o Seiroskere brehi andre phuv Edom, likerel dešujekh (11) džives.

³ Saranda (40.) berš paloda, sar avle avri andral o Egipt, ešebno (peršo) džives andro dešujekh (11.) čhon, phenda o Mojžiš le Izraelitenge savoro, so leske prikazinda o RAJ te phenel. ⁴ Sas oda paloda, sar ňerinda (zviťazinda) upral o Amorejiko kralis Sichon, savo bešelas andro Češbon, a sar ňerinda andro Edrej upral o Bašaňiko kralis Og, savo bešelas andro Aštarot.

⁵ Andro Moab, pal o Jordan, chudľa o Mojžiš te vakerel avri le RAJESKERO zakonos:

⁶ “O RAJ, amaro Del, amenge pro Choreb phenda: ‘Imar but bešen paš kada verchos.

⁷ Sthoven o taboris a muken pes pro drom. Džan pre le Amorejengere brehi the andre savore fori andre dolina Araba – pro verchi the tele pre

nižina; the andro Negev the paš o moroskero brehos a džan andro Kanaan the Libanon dži ko baro paňi Eufkrat. ⁸ Dikhen, dav tumenge kadi phuv. Džan andre a zalen odi phuv, pal savi o RAJ diňa lav la veraha, hoj la dela tumare dadenge – le Abrahamoske, le Izakoske, le Jakoboske – the lengere potomkenge.’ ”

O Mojžiš ačhavel sudcen

⁹ O Mojžiš phenda le manuŝenge: “Andre oda časos, sar mek samas paš o verchos Sinaj, phendom tumenge: ‘Na birinav man korkoro pal tumende te starinel. ¹⁰ O RAJ, tumaro Del, tumendar kerđa ajci but, hoj adadžives san imar ajci sar o čercheňa pro űebos. ¹¹ Mi del o RAJ, o Del tumare dadengero, hoj te aven ezerval buter, sar san akana, a mi požehňinel tumen avke, sar tumen diňa lav. ¹² Ale sar šaj me birinav te zlidžal tumare pharipena a sar šaj rozsudzinaŝ savoro korkoro? ¹³ Kiden avri andral dojekh tumaro kmeňos skušimen manuŝen, saven o manuša prindžaren, hoj hine godaver the ačalon, a ačhavava len vodcenge upral tumende.’

¹⁴ Akor mange tumen phendaň, hoj oda, so phendom, hin miŝtes te kerel.

¹⁵ Avke olen skušimen the godavere murŝen andaň ke ma a me len ačhadom vodcenge upral o ezeros, ŝel, penda abo deŝ manuša. Ačhadom the kmeňengere vodcen. ¹⁶ Akor prikazindom tumare sudcenge: ‘ŝunen miŝtes avri tumare phralen a sudzinen čačipnaha, choc te vareko pes sudzanela peskere phraleha abo le

cudzincoha, savo dživel maškar tumende. ¹⁷ Pro sudos ma likerem paš ņikaste buter, ale šunen avri dojekhes jednakones, či oda ela cikno vaj baro manuš. ņikastar tumen ma daran, bo o sudos hin le Devlestar! Te na džanena te rozsudzinel korkore, aven oleha ke ma a me oda rozsudzinava.' ¹⁸ Akor tumenge phendom savoro, so kempel te kerel."

Pal o murša, save predikhle e phuv

¹⁹ "Palis pes muklam te džal dureder le verchostar Choreb a phirahas pal odi bari the nalači pušta, avke sar oda predžidišan pro drom, sar džahas ko Amorejika brehi, avke sar amenge prikazinda o RAJ, amaro Del, a dogelam dži ko Kadeš-Barnea. ²⁰ Ode tumenge phendom: 'Doavlän ko Amorejika brehi, so amenge diňa o RAJ, amaro Del. ²¹ Dikh, o RAJ, tiro Del, tuke diňa kadi phuv, so hiňi angle tute. Dža, zale la, avke sar tuke prikazinda o RAJ, o Del tire dadengero! Ma dara a ma izdra!'

²² Akor avlän savore angle ma kaleha: 'Bičhavas anglal muršen, save džana te predikhel e phuv, hoj amenge te phenen, save dromeha kempel te džal a andre save fori džaha te bešel.'

²³ Kada, so kamlan, mange sas pre dzeka, vašoda maškar tumende kidnom avri dešuduje (12) muršen, jekhes andral dojekh kmeňos. ²⁴ On pes mukle te predikhel odi phuv, gele upre pro brehi a doavle dži andre Dolina Eškol a predikhle la. ²⁵ Palis ola murša amenge ande ovocje, so odarik ile, a phende amenge: 'Odi

phuv, so amenge del o RAJ, amaro Del, hiñi lachi.’

Le manušengero napačaben

²⁶ “Ale tumen pes vzburiñdan a na gelan odi phuv te zalel, sar tumenge prikazinda o RAJ, tumaro Del. ²⁷ Reptinenas andre peskere stani a vakerenas: ‘O RAJ amen iła avri andral o Egipt ča vašoda, hoj amen te del andro vasta le Amorejenje a te murdarel amen. ²⁸ Kaj oda amen džas? Daras pes, bo amare phrala amenge kerde tele e dzeka, sar phende: “O manuša ode hine zoraleder the učeder sar amen a lengere fori hine zorale le bare murenca dži ko ñebos. Dikhłam ode the le obren, le Anakoskere potomken.”’

²⁹ Akor tumenge phendom: ‘Ma daran pes lendar a ma izdran! ³⁰ O RAJ, tumaro Del, savo džal angle tumende, pes marela vaš tumenge, avke sar oda furt kerelas andro Egipt angle tumare jakha ³¹ a the pre pušta. Ode dikhłan, hoj o RAJ, tumaro Del, tumen lidžalas avke sar o dad peskere čhas, pal calo drom, medik na avłan pre kada than.’

³² No the avke na pačanas le RAJESKE, tumare Devleske, ³³ savo džalas angle tumende rači sar o jagalo slupos the dživese sar e chmara, hoj te arakhel thana prekal tumare tabora a hoj te sikavel tumenge o drom, pal savo majinenas te džal.”

Lengero trestos

³⁴ “Sar o RAJ šunđa, so vakerenas, cholısalıla a la veraha diña lav: ³⁵ ‘Andral kada nalačo

pokoleňje ňiko na džala andre kadi lači phuv, pal savi la veraha diňom lav, hoj la dava tumare dadenge. ³⁶ Ča o Kaleb, le Jefunnoskero čhavo, džala andre. Ov sas mange cale jileha verno. Leske the leskere potomkenge dava kadi phuv, so sas te predikhel.’

³⁷ Vaš tumenge o RAJ cholisalila the pre ma a phenda: ‘Na džaha andre aňi tu. ³⁸ Džala andre tiro služobňikos o Jozua, le Nunoskero čhavo. Zoralar les, bo ov lidžala le Izraeliten te zalel e phuv andro dēdictvos.’

³⁹ Palis o RAJ phenda amenge savorenge: ‘Džana andre tumare cikne čhavore, pal save phenenas, hoj ena zaile – o čhavore, save adadžives mek na džanen, so hin lačo a so na. Lenge la dava a on la zalena. ⁴⁰ Ale tumen, visaren pes a džan pale pre pušta le dromeha ko Lolo Moros.’

⁴¹ Tumen mange odphendan: ‘Kerđam binos anglo RAJ. Džas a maras pes avke, sar amenge prikazinda o RAJ, amaro Del.’ Palis dojekh tumendar pes pririchtinda pro mariben a gondolinenas peske, hoj ela lokes te džal pro brehengere phuva.

⁴² Ale o RAJ mange phenda: ‘Phen lenge, hoj pes te na džan te marel, bo me na avava maškar lende a lengere ňeprijateľa ňerinena upral lende.’

⁴³ Me tumenge oda phendom, no tumen the avke na šundān. Vzburindan pes pro le RAJESKERO prikazis a geľan tumare baripnaha pro brehengere phuva. ⁴⁴ Palis džanas pre tumende o Amoreja, save bešenas pre ola thana. Džanas

pal tumende sar o včeli a roztradle tumen le Seirostar dži ke Chorma. ⁴⁵ Sar avlan pale, rovenas anglo RAJ. Ov tumen na šunđa avri a na diňa pes ke tumende anglal. ⁴⁶ Vašoda mušindan te ačhel andro Kadeš ajci but dživesa, keci ode ačhilan.”

2

O phiriben pal e pušta

¹ “Palis pes visardam a gelam pre pušta le dromeha ko Lolo Moros, avke sar mange phenđa o RAJ. But časos phirahas pašal o brehi Seir.

² Akor mange o RAJ phenđa: ³ ‘Imar dos phirenas pašal kale brehi, akana džan pro severos. ⁴ Le manušenje de kada prikazis: “Džan prekal e phuv Seir*, so hiňi tumare phraleskeri le Ezavoskeri the leskere potomkengeri. On tumendar darana, ⁵ ale den tumenge pozoris, hoj tumen te na chuden lenca te marel, bo lengera phuvatar tumenge na dava aňi sikrica. O Seiroskere brehi diňom le Ezavoske the leskere potomkenge. ⁶ Lendar cinena o chaben the o paňi, hoj tumen te el, so te chal the te pijel.

⁷ Se o RAJ, tumaro Del, tumen požehňinelas andre savoreste, so kerenas. Ov pes starinelas pal tumende, sar phirenas pal kadi bari pušta. O RAJ, tumaro Del, hino tumenca imar saranda (40) berš a nič tumenge na chibalinelas.” ’

⁸ Obgelam amare Ezavoskere phralen, save bešen andro Seir. Džahas pal o drom Araba, so chudel pro juhos paš o Elat the Ecion-Geber, palis

* **2:4** Oda hin o Edom.

pes visardam pre puštakero drom, so džal andro Moab.

⁹ Akor mange o RAJ phenda: ‘Ma dža pro Moabčana a ma muk tut lenca andro mariben, bo lengera phuvatar tumenge na dava nič. O foros Ar diňom lenge, le Lotoskere potomkenge.’

¹⁰ (Angloda ode bešenas o baro narodos o Emimčana – o manuša, so sas igen uče, ajse sar o Anaka. ¹¹ Le Emimčanen the le Anaken o narodi džanen avke sar le Refajen, ale o Moabčana len vičinen Emimčana. ¹² Angloda the o Choričana bešenas andro Seir, ale o potomki le Ezavoskere len odarik tradle a murdarde avri. On chudle te bešel pre lengere thana, avke sar oda kerde o Izraeliti andre phuv, so lenge diňa o RAJ.)

¹³ O RAJ mek amenge phenda: ‘Akana ušten a predžan prekal e dolina Zered.’ Avke la pregelam.

¹⁴ Tranda the ochto (38) berš amenge likerđa o drom andral e Kadeš-Barnea dži akor, sar pregelam e dolina Zered. Akor imar mule avri savore maribnaskere murša andral oda calo pokoleňje avke, sar lenge la veraha phenda o RAJ. ¹⁵ Le RAJESKERO vast džalas pre lende, medik savoredžene na mule avri.

¹⁶ Sar le manušendar mule avri savore maribnaskere murša, ¹⁷ o RAJ mange phenda: ¹⁸ ‘Adadžives predžaha prekal e Moabiko phuv paš o foros Ar. ¹⁹ Sar aveha pašes paš le Ammončanengeri phuv, ma dža pre lende a ma muk tut lenca andro mariben, bo lengera phuvatar tut na dava nič. Odi phuv diňom lenge, le Lotoskere potomkenge.’

²⁰ (Kadi phuv o manuša lenas sar le Refajengeri, bo angloda ode bešenas. O Ammončana len vičinenas Zamzumčana. ²¹ On sas baro narodos – manuša, so sas igen uče, ajse sar o Anaka – ale o RAJ len zničinda, hoj o Ammončana te zalen odi phuv a te bešen ode. ²² O RAJ avke kerdā the le Edomitenge, le Ezavoskere potomkenge, save bešen andro Seir. O Raj zničinda le Choričanen, hoj o Edomiti te zalen odi phuv, a avke ode bešen dži adadžives. ²³ Le Avvičanen, save bešenas andro gava dži ke Gaza, murdarde avri o Kaftorčana, save avle pal o ostrovos Kaftor†, a chudle te bešel andre lengeri phuv.)”

Domaren o foros Češbon

²⁴ “Sar imar predžahas prekal e phuv Moab, o RAJ amenge phenda: ‘Akana ušten, džan a predžan e dolina Arnon! Diňom tumenge andro vasta le Amorejike kralis Sichon andral o foros Češbon the leskeri phuv. Chude te zalel leskeri phuv a dža pre leste! ²⁵ Kale dživesestar kerava, hoj savore narodi tel o ņebos tutar te daran a sako tutar te izdral daratar, sar šunena pal tute.’

²⁶ Akor bičhadom le muršen pal e pušta Kedemot ko Češbonoskero kralis Sichon kale lavenca: ²⁷ ‘Domuk mange te predžal prekal tiri phuv. Džaha ča pal o drom a na džaha pal leste tele, aňi pre čači aňi pre balogňi sera. ²⁸ O chaben, so chaha, the o paňi, so pijaha, tumendar cinaha vaš o love. Ča muk amen te predžal, ²⁹ avke sar amenge domukle te predžal prekal peskere phuva o Ezavoskere potomki

† 2:23 Oda hin e Kreta.

andral o Seir, the o Moabčana andral o Ar, medik na predžaha o Jordan andre phuv, so amenge dela o RAJ, amaro Del.’ ³⁰ Ale o Češbonoskero kralis Sichon amenge na kamla te domukel, hoj te predžas prekal leskeri phuv. Bo o RAJ, amaro Del, leske kerda o jilo zoralo sar bar, hoj tuke les te del andro vasta, avke sar oda hin the adadžives.

³¹ O RAJ mange phenda: ‘Dikh, chudlom tuke te del andro vasta le Sichon the leskeri phuv. Dža a chude la te zalel.’

³² O Sichon savore peskere muršenca avla pre amende pro mariben paš o Jahac. ³³ O RAJ, amaro Del, les diňa amenge andro vasta a amen murdardam les, leskere čhaven the savore leskere muršen. ³⁴ Akor zailam a zničindam savore leskere fori. Murdardam savore muršen, romňen the čhaven. Ńiko amenge našti denašla.

³⁵ Andral ola fori, so zailam, muklam peske ča o dobitkos the o vzacna veci. ³⁶ O RAJ, amaro Del, amenge pomožinda te zalel savore fori le Aroerostar, so hino paš o dolina Arnon, dži paš o Gilead. Ńisavo foros prekal amende na sas dos zoralo. ³⁷ Ale na geľam paš e Ammoniko phuv, aňi ko brehos paš o paňi Jabbok, aňi paš o fori pro brehi abo avrether, kaj amenge o RAJ prikazinda, hoj te na džas.”

3

Domaren o Og

¹ “Palis pes odarik visardam a džahas le dromeha ko Bašan pro severos, kaj kralinelas o Og. Ov caľa peskera armadaha avelas pre

amende pro mariben paš o foros Edrej. ² Ale o RAJ mange phenda: ‘Ma dara tut lestar, bo me tuke les diňom andro vasta the cali leskeri armada the leskeri phuv. Ker leha avke, sar kerdal le Amorejike kraliha, le Sichonoha, andral o Češbon.’

³ O RAJ, amaro Del, amenge diňa andro vasta le kralis Og the cala leskera armada. Murdardam len a ňiko amenge našti denašla. ⁴ Akor zailam savore leskere šovardeš (60) fori the cali phuv Argob, kaj kralinelas o Bašaňiko kralis Og. Na sas foros, savo na zailamas. ⁵ Savore ole zorale foren sas uče muri, brani the zavori, ale sas the but ajse fori, kaj na sas muri the brani. ⁶ Zničindam savore fori a murdardam savore muršen, džuvlen the čhavoren, avke sar kerdam andro fori le Sichonoskere le Češbonoskere kraliskere. ⁷ Zailam peske savoro dobitkos the o vzacna veci andral ola fori.

⁸ Avke andre oda časos ilam e phuv la dolinatar Arnon dži paš o verchos Chermon le duje Amorejengere kralenge, save bešenas pro vichodos le Jordanostar. ⁹ (O Sidončana vičinen o verchos Chermon Sirjon a o Amoreja Senir.) ¹⁰ Zailam cali phuv le Ogoskeri: o fori pre phuv, so hiňi učes, calo Gilead the calo Bašan dži paš o fori Salcha the Edrej pro vichodos. ¹¹ (O kralis Og sas posledno le Refajendar. Leskero mochtó* hino thodo andro Ammoniko foros Rabba. Hino kerdo le barestar†, štar metri džindardo the duj metri buchlo.)”

Rozulavel e phuv pro vichodos

* **3:11** Abo: leskero hačos † **3:11** Abo: le trastestar

¹² “Sar zailam kadi phuv, diňom le kmeňoske Ruben the Gad e phuv pro severos le Aroerostar, so hiňi paš e dolina Arnon, a jepaš le brehengeru phuvatar le Gileadostar peskere forenca. ¹³ Diňom aver jepaš phuv le Gileadostar the calo Bašan – o krališagos le Ogoskero – le jepaš kmeňoske Menašše. Oda hin cali phuv Argob.

Calo Bašan angloda vičinenas e phuv le Refajengeri. ¹⁴ O Jair andral o kmeňos Menašše zaila cali phuv Argob dži paš e Gešurengeri the Maachatengeri phuv andro Bašan a diňa lenge nav pal peste – Chavvot-Jair[†]. Avke oda hin dži adadžives.

¹⁵ Le Machiroske diňom o Gilead. ¹⁶ Le kmeňenge Ruben the Gad diňom kotor le Gileadostar dži paš e dolina Arnon. O maškar la dolinakero sas e južno hraňica lengera phuvake a e severno hraňica sas o paňi Jabbok, so hin e hraňica le Ammončanenca.

¹⁷ E zapadno hraňica kale trine kmeňengere sas o Jordan andre dolina Araba, le Kinnere-tostar[§] dži paš o Londo Moros* tel o verchos Piska pro vichodos.

¹⁸ Palis lenge prikazindom:

‘O RAJ, tumaro Del, tumenge diňa kadi phuv, hoj la te zalen. Savore murša, save šaj džan andro mariben, mi predžan prekal o Jordan vizbrojimen angle peskere Izraeloskere phrala. ¹⁹ Ča tumare romňa, čhave the dobitkos – džanav,

[†] **3:14** Oda hin: le Jairoskere gavora. **§ 3:17** Oda hin o Galilejsko Moros. ^{*} **3:17** Oda hin o Mulo Moros.

hoj tumen hin but dobitkos – šaj ačhen andre tumare fori, so tumen diňom. ²⁰ Pomožinen tumare phralenge, medik lenge o RAJ na dela te dživel andro smirom, avke sar tumenge; medik na zalena e phuv, so lenge del o RAJ pro zapados le Jordanostar. Sar la zalena, šaj pes pale visaren andre phuv, so tumenge diňom.’

²¹ Le Jozuaske prikazindom: ‘Pre peskere jakha dikhlal, so kerda o RAJ, tumaro Del, kale duje kralenge. Avke kerela o RAJ savore krališagenca, khatar tu predžaha. ²² Ma daran tumen lendar, bo o RAJ tumaro Del korkoro pes marela vaš tumende.’

²³ Andre oda časos igen man modlinavas: ²⁴ ‘Ó, Adonaj, RAJEJA, tu chudlal te sikavel peskere služobňikoske, savo sal baro the zoralo. Či hin mek varekaj pro ňebos vaj pre phuv ajso del, savo kerđahas ajse bare the zorale skutki sar tu? ²⁵ Mangav tut, muk man te predžal te dikhel odi lači phuv, so hiňi pal o paňi Jordan, odi šukar brehengeri phuv the o Libanon.’

²⁶ Ale o RAJ pre ma cholisalila vaš tumende a na šunda man avri. Phenda mange: ‘Imar dos! Ma vaker mange buter pal oda. ²⁷ Dža upre pro verchos Pisga a rozdikh tut mištes pro severos, pro juhos, pro vichodos the pro zapados. Dikheha oda tire jakhenca, ale o Jordan na predžaha. ²⁸ Phen le Jozuaske, so te kerel, povzbudzin les a de les zor. Ov predžala o Jordan anglal kala manuša a rozulavela lenge andro đedictvos e phuv, so tu dikheha.’

29 Paloda ačhilam andre dolina paš o foros Bet-Peor.”

4

Te dolikerel pes o zakonos

1 “Akana, Izrael, šun o prikazi the o zakoni, so tumen sikavav te dolikerel, hoj te dživen a te džan te zalel e phuv, so tumen del o RAJ, o Del tumare dadengero. 2 Ma dothoven nič ke oda, so tumenge prikazinav, aňi ma odlen, ale dolikerena o prikazi le RAJESKERE, tumare Devleskere, so angle tumende thovav.

3 Pre tumare jakha dikhlán, so o RAJ kerđa paš o verchos Peor, sar murdarda dojekhes, ko lašarelas la modla Baal-Peor. 4 Ale tumen, save sanas pačivale le RAJESKE, san adadžives džide.

5 Dikhen, sikavavas tumen o prikazi the o zakoni avke, sar mange prikazinda o RAJ, miro Del, hoj len te dolikeren the andre odi phuv, so džan te zalel. 6 Mištes len dolikeren, bo oda sikavela tumaro godaveripen the achaluvipen le narodenge. Bo sar on šunena pal savore prikazi the zakoni, phenena: ‘Kada baro narodos hino čačes igen godaver.’ 7 Hin varekaj ajso baro narodos, kaske lengere devla ulehas avke pašes sar amenge o RAJ, amaro Del, kana ča ke leste vičinas? 8 Hin varesave bare narodos ajse čačipnaskere prikazi the zakoni sar calo kada zakonos, so adadžives tumenge me dav?

9 Dodikhen mištes pre oda, hoj te na bisteren, so pre peskere jakha dikhlán, a te na našlol andral tumare jile, medik dživen. Sikaven pal oda tumare čhaven the le čhavengere čhaven.

¹⁰ Leperen tumenge pro džives, sar ačenas paš o verchos Choreb* anglo RAJ, angle peskero Del, sar mange phenda: ‘An jekhetane savore mire manušen, hoj te šunen mire lava a te siklon te del pačiv man pal calo peskero dživipen a te sikaven the peskere čhaven oda te kerel.’

¹¹ Sar akor geľan a ačenas anglo verchos, so sas zaučardo la bara kala chmaraha a e jag labolas dži o ņebos, ¹² o RAJ tumenca vakerelas andral e jag. Šundān les te vakerel, ale na dikhľan les; šundolas ča leskero hangos. ¹³ Akor tumenge phenda peskeri zmluva, so prikazinda, hoj te dolikeren: o Deš Prikazaňja, so pisinda pro duj barune tabli. ¹⁴ Mange akor o RAJ prikazinda, hoj tumen te sikavav o prikazaňja the o zakoni, hoj len te dolikeren andre phuv, savi džana te zalel.

¹⁵ Oda džives, sar o RAJ vakerelas tumenca andral e jag pro verchos Choreb, na dikhľan ņisavi podoba, vašoda dikhen pre oda, ¹⁶ hoj te ņa keren biňos: Ma keren ņisavi modlengeri podoba, aňi podoba le muršeskeri, aňi la džuvľakeri, ¹⁷ aňi podoba la ņisava džvirinakeri, so hin pre phuv, aňi podoba le čiriklengeri, so letinen pro ņebos, ¹⁸ aňi podoba le džvirendar, so pes cirden pal e phuv, aňi podoba le ņisave ribengeri, so hin andro paňi. ¹⁹ A sar dikhena upre pro ņebos a dikhena o kham, o čhon the o čercheňa – savoro, so hin andro ņebos – ma den tumen te scirdel, hoj tumen lenge te klaňinen a te lašaren len. Se o RAJ, tumaro Del, len diňa

* **4:10** Oda hin o verchos Sinaj.

savore narodenge tel calo ņebos. ²⁰ Ale tumen o RAJ zachraŋinda andral o Egipt, andral o jagalo bov. Ila tumen avri, hoj te aven leskere manuša, avke sar oda hin the adadžives.

²¹ Vaš tumenge pre ma o RAJ cholisalila a phenda la veraha, hoj na predžava o Jordan a na džava andre odi lači phuv, so tumenge del andro đedictvos o RAJ, tumaro Del. ²² Me merava andre kadi phuv. Na predžava o Jordan, ale tumen predžana a zalena odi lači phuv. ²³ Dikhen mištes pre oda, hoj te na bisteren pre zmluva le RAJESKERI, tumare Devleskeri, so tumenca phandla. Ma keren ņisavi podoba la modlakeri, bo oda tumenge o RAJ, tumaro Del, zakazinda. ²⁴ Se o RAJ, tumaro Del, hino sar e jag, so zlabarel savoro, o žarljivo Del.

²⁵ Sar avena imar but časos andre odi phuv a ela tumen čhave the lengere čhave, ma keren binos oleha, hoj peske kerena modla andre choc-savi podoba. Bo oda ela nalačo andro jakha le RAJESKERE a cholisalola pre oda. ²⁶ Vičinav adadžives sar švedkos o ņebos the e phuv pre tumende, hoj te man na šunena, sig našlona andral e phuv. Na dživena igen but andre phuv pal o Jordan, so džan te zalel. Avena calkom zničimen. ²⁷ O RAJ tumen roztradela maškar o narodi a avena ča frima maškar o narodi, ke save o RAJ tumen lidžala. ²⁸ Ode služinena le devleng, so o manuša kerena peskere vastenca le kaštestar the le barestar, so na šunen, na dikhen, na chan, aňi na voňinen.

²⁹ Ode rodena le RAJES, peskere Devles, a te les rodena cale peskere jileha the dušaha,

arakhena les. ³⁰ Sar avena andro baro pharipen a kada savoro pes tumenge ačhela, akor andro posledna dživesa avena pale ko RAJ, ke peskero Del, a šunena les. ³¹ O RAJ, tumaro Del, hino lačhejileskero, na omukela aňi na zňičinela tumen, aňi na bisterela pre zmluva, so phandľa la veraha tumare dadenca.

O RAJ hin o Del

³² Rode andro čirlatuno časos, akorestar, sar o Del stvorinda le manušes pre phuv, jekhe űeboskere agorestar dži ke aver, či pes vareso kajso baro ačhila abo pal oda vareko šunda?

³³ Šunda varesavo narodos le Devles te vakerel andral e jag, avke sar šundan tumen, a palis ačhila te dživel? ³⁴ Či ila avri varesavo del peskere manušen avre narodostar le skuškenca, le znameňjenca, le zazrakenca, le maribnaha, le skutkenca the la bara zoraha, avke sar oda kerđa angle tumare jakha o RAJ, tumaro Del, andro Egipt?

³⁵ Tumen oda dikhl'an, hoj te prindžaren, hoj o RAJ hino o Del a aver del nane, ča ov.

³⁶ Ov tumenge domukľa te šunel leskero hangos andral o űebos, hoj tumen te sikavel. Pre phuv tumenge sikada e jag a andral e jag šundan leskere lava. ³⁷ Ča vašoda, hoj kamelas tire daden, kidľa peske avri the lengere potomken. Ov džalas tumenca a peskera bara zoraha tumen ila avri andral o Egipt, ³⁸ hoj angle tumende te tradel le bareder the zoraleder naroden avri, sar san tumen. Andľa tumen andre lengeri phuv a

diña la tumenge andro dedictvos, avke sar oda hin adadžives.

³⁹ Leperen tumenge adadžives a šoha (ňikda) ma bisteren, hoj o RAJ hino Del pro ňebos the pre phuv. Aver del nane. ⁴⁰ Doliker leskere prikazaňja the zakoni, so tumenge adadžives dav, hoj tumenge the tumare potomkenge mištes te el a hoj but te dživen andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del.”

O fori pro garuđipen

⁴¹ Akor o Mojžiš diña trin fori pal o Jordan pro vichodos, ⁴² hoj ode šaj denašel sako, ko varekas murdarda, te oda na kamla te kerel a na sas leskero ňeprijateljís. Te denašlahas ode, ačhilahas te dživel. ⁴³ Prekal o kmeňos Ruben ela o foros Becer pre pušta pre uči phuv, prekal o kmeňos Gad o Ramot andro Gilead a prekal o kmeňos Menašše o Golan andro Bašan.

O angluno lav pal o zakonos

⁴⁴ Kada sas o zakonos, so o Mojžiš diña le Izraelitenge. ⁴⁵ Kala hine o svedectva, prikazaňja the zakoni, so o Mojžiš diña le Izraelitenge, sar gele avri andral o Egipt ⁴⁶ a sas pal o Jordan andre dolina paš o Bet-Peor, andre phuv, kaj sas o Amorejiko kralís Sichon, savo kralinelas andro Chešbon. O Mojžiš the o Izraeliti ňerinde upral leste, sar avle avri le Egiptostar. ⁴⁷ Zaile leskeri phuv the e phuv le kralískeri Ogoskeri andral o Bašan – e phuv le duje Amorejengere kralengeri pro vichodos le Jordanostar. ⁴⁸ Lengere phuva sas le Aroerostar, so hino paš e dolina Arnon, dži paš o verchos

Sirjon (oda hin o Chermon) ⁴⁹ a cali dolina Araba pro vichodos pal o Jordan dži paš o Londo Moros tel o verchos Pisga.

5

O Deš Prikazaŋja

¹ O Mojžiš zvičindā savore Izraeliten a phendā: “Šun, Izrael, o prikazaŋja the o zakoni, save adadžives tumenge phenav. Siklon len a mištes len dolikeren! ² O RAJ, amaro Del, phandla amenca pro verchos Choreb* e zmluva. ³ Kadi zmluva na phandla o RAJ amare dadenca, ale amenca savorenca, save adadžives sam kade. ⁴ O RAJ tumenca vakerelas pro verchos muj-mujeha andral e jag. ⁵ Me akor ačhavas maškar o RAJ the tumende, hoj tumenge te phenav leskero lav, bo daranas pes la jagatar a na geġan upre pro verchos.

O RAJ phendā:

⁶ ‘Me som o RAJ, tiro Del, savo tut iġa avri andral o Egipt, kaj sanas otroka.

⁷ Na ašareha avre devlen, ča man!

⁸ Na kereha peske ŋisava modla aŋi obrazis olestar, so hin upre pro ŋebos, tele pre phuv abo andro paŋi telal! ⁹ Na bandoha anglal lende aŋi na lašareha len, bo me som o RAJ, tiro Del! Som o Del, savo žarlinel a savo vaš le dadengere bini marel le čhaven andro trito the štarto pokoleŋje ole dženengere, save man našti avri ačen.

¹⁰ Ale o pačivalo kamiben presikavav ezera

* **5:2** Oda hin o verchos Sinaj.

pokoleņenge, save man kamen a dolikeren mire prikazaņja.

¹¹ Na phenaha andral o muj ča avke o nav le RAJESKERO, tire Devleskero, bo o RAJ marela dojekhes, ko phenela le Devleskero nav hijaba!

¹² Doliker o Šabbat, hoj les te sentņares, sar tuke prikazindā o RAJ, tiro Del! ¹³ Šov dživesa kereha savori tiri buči, ¹⁴ ale eftato džives hin o Šabbat prekal o RAJ, tiro Del. Na kereha ņisavi buči aņi tu, aņi tire čhave, aņi tire čhaja, aņi tire sluhi, aņi tiro dobitkos, aņi o cudzincos, savo dživel maškar tumende. Tire sluhi peske mušinen te odpočovinel avke sar tu. ¹⁵ Ma bister, hoj salas otrokos andro Egipt a hoj o RAJ, tiro Del, tut odarik iļa avri peskere zorale vasteha. Vašoda tuke o RAJ, tiro Del, prikazindā oda džives te dolikerel.

¹⁶ De pačiv tira da the le dades, hoj but te džives pre phuv, so tuke dela o RAJ, tiro Del!

¹⁷ Na murdareha!

¹⁸ Na kereha lubipen!

¹⁹ Na čoreha!

²⁰ Na svedčineha klamišagoha pre aver manuš!

²¹ Tire jakha te na kamen nič, so hin avreskero, te na kamen aņi leskera romņa, aņi leskero kher the maļa, aņi leskere sluhē, aņi leskera gurumņa abo somaris, aņi nič aver!'

²² Kala lava o RAJ phendā zorale hangoha savoredženenge pro verchos andral e jag the

andral e kali chmara a nič ke oda na pridiña. Pisinda len pro duj barune tabli a diña mange.

²³ Sar labolas o verchos la jagaha a šundān andral o kalipen o hangos, avle ke ma savore tumare fajtakere vodci the o phuredera ²⁴ a phendān: ‘O RAJ, amaro Del, sikađa amenge peskeri slava the zor a šundām leskero hangos, so avelas avri andral e jag. Adadžives dikhlām, hoj o manuš šaj dživel, the akor sar vakerel le Devleha. ²⁵ Soske amen akana te meras? Se adi bari jag amen chala. A te dureder šunaha o hangos le RAJESKERO, amare Devleskero, meraha. ²⁶ Šunda vareko aver o hangos le džide Devleskero andral e jag, avke sar amen, a ačhila te dživel? ²⁷ Vašoda dža pašeder, Mojžiš, a šun savoro, so vakerela o RAJ, amaro Del. Pašis phenaha amenge savoro, so tuke vakerelas a amen oda šunaha a keraha.’

²⁸ O RAJ šunda tumare lava a phenda mange: ‘Šundom o lava kale manušengere, sar tuha vakerelas. Savoro mištes phende. ²⁹ Ko lenge oda thoda pro jilo? Te len ulahas furt ajso jilo, hoj mandar te daran a te dolikeren savore mire prikazaňja the zakoni calo dživipen, hoj lenge the lengere čhavage furt te el mištes.

³⁰ Akana dža a phen lenge, hoj te džan andre peskere stani. ³¹ Ale tu ačh ade paš mande a phenava tuke savore prikazaňja the zakoni. Sikav le manušen, hoj len te dolikeren andre phuv, so lenge dav andro đedictvos.’

³² Izraelitale, merkinen pre oda, hoj te dolikeren savoro, so tumenge prikazinda o RAJ,

tumaro Del. Ma visaren pes lestar, aňi pre jekh aňi pre aver sera. ³³ Dolikeren savoro, so tumenge o RAJ tumaro Del phenda, hoj te el tumenge mištes a hoj but berš te dživen andre phuv, so zalena.”

6

Te dolikerel o zakonos cale jileha

¹ “O RAJ, tumaro Del, mange prikazinda, hoj tumen te sikavav kala prikazaňja the zakoni, hoj len te dolikeren andre odi phuv, so džan te zalel pal o Jordan. ² Te kamen but te dživel andre odi phuv tumen, tumare čhave the le čhavengere čhave mušinen calo dživipen te del pačiv le RAJES a te dolikerel leskere prikazaňja the zakoni. ³ Akor šun, Izrael, a ker sa, hoj len te dolikeres. Palis tut ela bach andre phuv, kaj čulal o thud the o medos, a ačhela tutar baro narodos, sar tut diňa lav o RAJ, o Del tumare dadengero.

⁴ Šun, Izrael! O RAJ hin amaro Del, o RAJ hino jekh. ⁵ Kameha le Rajes, tire Devles, andral calo tiro jilo, andral cali tiri duša the andral cali tiri zor. ⁶ Kala lava, so tuke adadžives dav, likereha andre tiro jilo ⁷ a sikaveha len tire čhaven; vakereha pal lende, sar bešeha andre tiro kher, sar phireha le dromeha, sar džaha te pašlol the sar ušteha. ⁸ Pripchand peske len pro vast sar znameňje a pro čekat sar leperiben. ⁹ Pisin len pro zarubňi peskere khereskere the pre peskere brani.

¹⁰ Sar tut o RAJ, tiro Del, lidžala andre phuv, pal savi la veraha diña lav tire dadenge – le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske – hoj tuke dela kadi phuv le lače the bare forenca, save tu na ačhađal; ¹¹ o khera pherarde savore lačhipenenca, save andre na thodał; o chañiga, save na kopałindał avri; o viñici the olivakere sadi, save na sadzindał. Sar olestar chaha a čaloħa, ¹² dikh mištes pre oda, hoj te na bisteres pro RAJ, savo tut iħa avri andral o Egipt, andral o otroctvo.

¹³ Dara tut le RAJESTAR, tire Devlestar, leske služin a te des lav, de ča pre le RAJESKERO nav. ¹⁴ Ma lašar avre devlen, ĩisave devlen le manušengere, save hine pašal tu. ¹⁵ Bo o RAJ, tiro Del, savo hino maškar tumende, hino žarlıvo Del a te kada kereħa, ov cholisałola a khosela tut tele pal e phuv. ¹⁶ Ma pokušinen le RAJES, peskere Devles, avke sar kerđan andre Massa! ¹⁷ Dikhen mištes pre oda, hoj te dolikeren o prikazañja the o zakoni, so tumenge diña o RAJ, tumaro Del. ¹⁸ Ker oda, so hin lačo the čačo anglo RAJ, hoj tut te el bach, sar džaha te zaleł odi lači phuv, pal savi o RAJ diña lav la veraha tumare daden, ¹⁹ a tradeħa avri tumare ĩeprijatelen, avke sar o RAJ phenda.

²⁰ Te varekana tutar phučela tiro čħavo: ‘Soske tumenge o RAJ, amaro Del, diña te dolikerel ola prikazañja the zakoni?’ ²¹ phen leske: ‘Samas otroka le Faraonoske andro Egipt, ale o RAJ amen odarik ligenda avri peskere zorale vasteha. ²² O RAJ angle amare jakħa kerđa bare the strašna znameñja the zazraki pre calo Egipt,

pro Faraonos the pre calo leskero kher. ²³ Iľa amen odarik avri, hoj amen te anel a te del amenge e phuv, pal savi diňa lav la veraha. ²⁴ O RAJ, amaro Del, amenge prikazinda, hoj te dolikeras savore zakoni a te das les pačiv, hoj te el amenge furt mištes a hoj amen te likerel paš o dživipen avke sar adadžives. ²⁵ Te dolikeraha kala savore zakoni anglo RAJ, anglo amaro Del, avke sar amenge prikazinda, ela amenge oda o spravodlišagos.’ ”

7

O trestos te na šunena le Devles

¹ “O RAJ tut anela andre phuv, so džas te zalel, a tradela avri angle tute but naroden: le Amorejen, le Chetitanen, le Girgašejen, le Chivijen, le Perizejen, le Kanaančanen the le Jebusejen – efta naroden bareder the zoraleder, sar san tumen. ² Sar tuke len o RAJ dela andro vasta a domareha len, mušines savore manušen te murdarel. Ma ker lenca nisavi zmluva a ma presikav lenge o jileskeriben. ³ Ma aven veradune lenca, ma len lengere čhaven tumare čhajenge abo lengere čhajen tumare čhavage. ⁴ Bo te oda kerena, on scirdena tire čhaven le RAJESTAR, hoj te lašaren avre devlen, vašoda o RAJ pre tumende igen cholisaľola a sigo tumen zničinela.

⁵ Vašoda keren lenge kada: Lengere oltara čhiven tele, lengere sentna bara rozmarem, o kaštune slupi la Ašerakere čhinen tele a lengere avričhinde modli zlabaren. ⁶ Se tumen

san sentna manuša le RAJESKERE, tumare Devleskere. O RAJ peske tumen kidľa avri, hoj te aven leskere manuša maškar savore narodi pre phuv.

⁷ O RAJ peske tumen na zakamľa a na kidľa avri vašoda, hoj sanas buter sar aver narodi, se sanas nekcikneder maškar o narodi pre phuv. ⁸ Ale vašoda, hoj o RAJ tumen kamelas a dolikerđa o lav, so diňa la veraha tumare dadenge, iľa tumen a cinda avri peskere zorale vasteha andral o otroctvos, andral o vast le Faraonoskero, le Egiptske kraliskero. ⁹ Vašoda džan, hoj ča o RAJ, tiro Del, hino jekh Del, savo hino pačivalo a savo dolikerel peskeri zmluva a presikavel o pačivalo kamiben ezera pokoleňenge ole manušengere, save les kamen a dolikeren leskere prikazaňja. ¹⁰ Oleske, ko les našti avri ačhel, potrestinel avke, hoj les zničinel. O RAJ na ela jileskero ke oda dženo, ko les našti avri ačhel, ale takoj leske počinela vaš oda. ¹¹ Vašoda doliker o prikazaňja the o zakoni, so tuke adadžives dav.”

O požehnaňja te šunena

¹² “Te šunena, dolikerena a dživena pal kala zakoni, o RAJ, tumaro Del, tumenca dolikerela e zmluva a presikavela tumenge o pačivalo kamiben, avke sar la veraha diňa lav tumare daden. ¹³ Kamela tumen a žehňinela a avena igen but. Požehňinela tumen avke, hoj tumen dela but čhave, ulipen la phuvatar, zrnos, mol, olivovo olejos, but dobitkos the bakre andre odi phuv, so la veraha diňa lav tumare daden. ¹⁴ Avena požehňimen buter sar aver narodi.

Na ela maškar tumende ajso murš vaj džuvli, saven na ena čhave, aňi dobitkos, saveske na ulon cikne. ¹⁵ O RAJ tumen chraňinela savore nasvalibenendar a na domukela pre tumende űisave ole džungale nasvalibenendar, so dikhľan andro Egipt, ale domukela len pre ola manuša, save tumen našti avri ačhena. ¹⁶ Zňičinen dojekhe narodos, saves o RAJ dela andre tumare vasta. Ma presikaven lenge űisavo jileskeriben aňi ma lašaren lengere devlen, bo oda ulahas prekal tumende sar pasca!

¹⁷ Ma gondolinen tumenge: ‘Sar šaj tradas avri kale naroden? Se hine zoraleder sar amen!’ ¹⁸ Ma daran tumen lendar! Leperen tumenge, so kerďa o RAJ, tumaro Del, le Faraonoske the cale Egiptoske. ¹⁹ Korkore dikhľan, sar o RAJ peskere zorale vasteha kerďa ola bare zazraki the znameňja, savenca tumen o RAJ, tumaro Del, ľigenda avri andral o Egipt. O RAJ kerela avke the le narodenca, savendar akana daran. ²⁰ A o RAJ bičhavela pre lende the le sršňen, medik na merena avri ola, save ačhile a garude pes tumenge. ²¹ Vašoda tumen lendar ma daran, bo tumenca hino o RAJ, tumaro Del. Ov hino baro a anel dar le manušenge. ²² Jekh pal aver len o RAJ tradela avri angle tumende. Našti len zňičineha savoren jekhvareste, bo te ada kereha, avena pre tu but dziva džviri. ²³ O Raj tumenge dela tumare űeprijateľen a kerela maškar lende bari balamuta, medik na ena zňičimen. ²⁴ Dela tumenge lengere kralen andro vasta, murdarena len a khosena lengere nava tele pal e phuv. űiko tumen na zaačhavela; zňičinena savoren.

²⁵ Lengere kaštune devloren zlabaren andre jag. Ma kamen lengero rup aňi o somnakaj, so hin pre lende. Ma len tumenge oda, hoj tumen te na zachudel sar pasca, bo oda hin džungipen anglo RAJ, tumaro Del. ²⁶ Ma len tumenge ola veci andro khera, hoj te na peren andro prekošiben avke sar the on. Igen tumenge mi džunglon, bo hine prekošle.”

8

Te na bisteren pro RAJ

¹ “Dolikeren pačivales dojekh prikazis, so adadžives tumenge phenav, hoj te dživen, hoj tumen te avel but čhave a te džan te zalel e phuv, pal savi o RAJ la veraha diňa lav tumare daden. ² Leperen peske pre savore droma, sar o RAJ, tumaro Del, tumen lidžalas saranda (40) berš pal e pušta, hoj tumen te pokorinel a te probalinel (skušinel), hoj te džanel, so tumen hin andro jile – či dolikerena leskere prikazaňja, abo na. ³ Pokorinelas tumen a domukelas, hoj te bokhalon. Palis tumen čalarelas la mannaha, so angloda na prindžarenas aňi tumen aňi tumare dada. Aleha tumen o RAJ sikavelas, hoj o manuš na dživel ča le marestar, ale dojekhe lavestar, so avel avri andral le RAJESKERO muj. ⁴ Tel kala saranda berš tumenge o gada na čhingerisalile a aňi o pindre na šuvlile. ⁵ Len tumenge andro jile, hoj o RAJ, tumaro Del, tumen bararel avri avke, sar o dad bararel avri peskere čhas.

⁶ Dolikeren o prikazi le RAJESKERE, tumare Devleskere; phiren pal leskere droma a daran

lestar! ⁷ Se o RAJ, tumaro Del, tumen lidžal andre lači phuv, kaj hin but paña, chañiga the prameña, so aven avri andral o dolini the andral o verchi; ⁸ andre phuv, kaj hin e pšeñica, o jačmeñis, o viñici, o figovñika, o granatoskere phaba, o olivovo olejos the o medos; ⁹ andre phuv, kaj hin furt maro a nič tumenge na chibalinelas; kaj andro bara hin o trast a o verchi hine pherde le međoha.

¹⁰ Sar chana the čalona, palikeren le RAJESKE, peskere Devleske, vaš e lači phuv, so tumenge diña.

¹¹ Den tumenge pozoris, hoj te na bisteren pro RAJ, tumaro Del, hoj te dolikeren leskere prikazi the o zakoni, so adadžives tumenge dav. ¹² Sar tumen ela o čalipen a ačhavena tumenge o šukar khera, andre save bešena; ¹³ sar tumen ela but dobitkos the bakre, rup the somnakaj, a sar sa, so tumen hin, barola, ¹⁴ palis ma ačhen barikane andro jile a ma bisteren pro RAJ, tumaro Del, savo tumen ila avri andral o Egipt, andral o otroctvo. ¹⁵ Ov tumen lidžalas pal e bari the strašno pušta, kaj hine o jedovate sapa the o škorpijona, the pal o šuko than bi o pañi a diña tumen o pañi andral e zoralis skala. ¹⁶ Pre pušta tumen čalarelas la mannaha, so angloda na chale tumare dada. Ov tumen pokorinelas a probalinelas, hoj tumenge palis te presikavel o lačhipen. ¹⁷ Vašoda peske šoha (ničda) ma gondolinen: ‘Kada barvalipen dochudlam peskere vastenca the amara zoraha.’ ¹⁸ Leperen tumenge pro RAJ, tumaro Del, bo ov tumen del zor te dochudel o barvalipen, hoj te

dolikerel e zmluva, so la veraha phandla tumare dadenca, avke sar oda hin the adadžives.

¹⁹ Ale te bisterena pro RAJ, tumaro Del, a visalona ke aver devla, lašarena len a služinena lenge – adadžives tumenge phenav, hoj čačas merena. ²⁰ Avke sar o narodi, saven tumaro Del murdarela angle tumende, avke the tumen merena, bo na šunenas o hangos (hlasos) le RAJESKERO, tumare Devleskero.”

9

Soske o RAJ del e phuv le Izraeloske

¹ “Šun, Izrael, adadžives predžaha prekal o Jordan, hoj te zničinen le naroden, so hine bareder the zoraleder sar tumen a te zalen lengere bare fori le zorale murenca, so hine dži o ňebos. ² O manuša, le Anakoskere potomki, hine zorale the bare! Prindžaren len a šundān pal lende: ‘Ko šaj džal pre lende?’ ³ Vašoda dikhena, hoj o RAJ, tumaro Del, džala angle tumende sar e jag, so zlabarel savoro. Ov len zničinelā a pokorinelā angle tumende; sar pre lende džana, tradena len avri a sig len zničinena, avke sar tumenge phenda o RAJ.

⁴ Sar len o RAJ, tumaro Del, angle tumende tradela avri, palis peske ma gondolinen: ‘O RAJ amen andā kade, hoj te zalas kadi phuv, bo sam čačipnaskere.’ Bo o RAJ len tradela avri angle tumende vašoda, bo hine binošne the nalače. ⁵ Oda nane vaš tumaro spravodlišagos aňi vaš oda, hoj keren mištes, ale o RAJ tumenge del lengeri phuv vaš lengero nalačhipen, bo

kamel te dolikerel o lav, so diña la veraha tumare dadenge le Abrahamoske, le Izakoske the le Jakoboske. ⁶ Akor džanen, hoj na vaš tumaro spravodlišagos tumenge o RAJ del kadi lači phuv, hoj la te zalen. Se tumen san zoralejleskero narodos, so na kamen te šunel.”

Leperel le manušenge o vzburi

⁷ “Leperen tumenge a šoha ma bisteren, sar cholarenas le RAJES, peskere Devles, pre pušta. Vzburinenas tumen pro RAJ akorestar, sar avljan avri andral o Egipt, dži akor, medik na doavlan pre kada than. ⁸ Cholardan le RAJES pro verchos Choreb – avke cholisalila, hoj tumen kamla te murdarel avri. ⁹ Sar gelom pro verchos, hoj te prelav o barune tabli la zmluvakere, so o RAJ phandla tumenca, ačhilom pro verchos saranda (40) dživesa the saranda rača. O maro na chavas a o pañi na pijavas. ¹⁰ O RAJ mange diña duj barune tabli, pre save sas pisimen le Devleskere angušteha savore lava, so tumenge phendā o RAJ pro verchos andral e jag andre oda džives, sar pes zgeľan.

¹¹ Pal o saranda dživesa the saranda rača mange o RAJ diña duj barune tabli, o tabli la zmluvakere. ¹² O RAJ mange phendā: ‘Ušti, sigo dža tele, bo tire manuša, saven andal avri andral o Egipt, keren namištes. Igen sig pes visarde le dromestar, so lenge prikazindom; kerde peske e modla.’

¹³ O RAJ mange mek phendā: ‘Dikhav, hoj kala manuša hine čačes zoralejleskere a na kamen te šunel. ¹⁴ Muk man, hoj len te zničinav a te

khosav lengero nav pal e phuv. Ale tutar kerava narodos zoraleder the bareder, sar hine on.’

¹⁵ Avke man visardom a džavas tele pal o verchos, medik o verchos labolas la jagaha. Andro vasta mande sas o duj barune tabli la zmluvakere. ¹⁶ A sar dikhavas, dikhlom, hoj kerdan binos anglo RAJ, tumaro Del. Kerdan tumenge la somnakuňa modla, la gurunňora. Sig pes visardan le dromestar, so tumenge prikazinda o RAJ, tumaro Del. ¹⁷ Avke čhidom soduj tabli andral mire vasta pre phuv a phagerdom len angle tumende.

¹⁸ Palis anglo RAJ peľom pre phuv avke sar angloda a saranda dživesa the saranda rača na chavas maro aňi na pijavas paňi vaš savore tumare bini, so kerdan, sar kerenas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka a cholardan les. ¹⁹ Daravas man le RAJESKERA bara cholatar, bo avke cholisalila, hoj tumen kamla te murdarel avri. No o RAJ man šunda pale avri. ²⁰ O RAJ sas igen cholamen the pro Aron a kamla les te murdarel, vašoda man mangavas the vaš leste. ²¹ Ilom ola binošna somnakuňa gurunňora, so kerdan, a zlabardom andre jag. Palis la phagerdom pro kotora a rozpučindom la, medik latar na ačhila ča prachos. Palis oda prachos čhidom andro paňi, so avel tele le verchostar.

²² Cholardan le RAJES the andre Tabera, andre Massa the andro Kibrot-Hattaava.

²³ Sar tumen o RAJ bičhada andral o Kadeš-Barnea, phenda: ‘Džan a len peske odi phuv, so tumenge dav.’ Ale tumen pes vzburindan pro prikazis le RAJESKERO, tumare Devleskero; na

pačanas leske aňi les na šunenenas. ²⁴ Kanastar tumen prindžardom, furt pes vzburinenas pro RAJ.

²⁵ Me pašluvas le mujeha pre phuv anglo RAJ saranda dživesa the rača, bo phenda, hoj tumen zničinel. ²⁶ Mangavas man ko RAJ kavke: ‘Ó, Adonaj, RAJEJA, ma zničin tiro dedictvos, tire manušen, saven cindal avri tira bara zoraha a ilal avri andral o Egipt tire zorale vasteha.

²⁷ Leper tuke pre tire služobníka: pro Abraham, Izak the Jakob. Ma dikh pre lengere bini, pre lengero nalačhipen the pre lengere zorale jile.

²⁸ Hoj o Egiptana te na phenen: “O RAJ len ila, hoj len te murdarel pre pušta, bo našti len avri ačhelas a našti len doanda andre phuv, pal savi len diňa lav.” ²⁹ Se on hine tire manuša, tiro dedictvos, saven ilal avri andral o Egipt peskere vasteha the bara zoraha.’ ”

10

O Deš Prikazaňja pale pisimen

¹ “Palis o RAJ phenda mange: ‘Le barestar okresin duj barune tabli – ajse, sar sas ešebnovar (peršovar) a av ke ma upre pro verchos. Ker the kaštuňi archa. ² Me pisinava upre o lava, so sas pro ešebna tabli, save phaglal. Palis len thoveha andre archa.’

³ Avke kerdom e archa le akacijakere kaštestar a okresindom duj barune tabli – ajse, sar sas ešebnovar – a gelom pre verchos le tablenca andre vasta. ⁴ O RAJ upre pisinda o lava, so sas pro ešebna tabli, o Deš Prikazaňja, so tumenge diňa pro verchos, sar vakerelas tumenca andral

e jag andre oda džives, sar pes zgelan, a palis len mange diňa. ⁵ Avke avl'om tele pal o verchos a thođom o tabli andre archa, so kerđom, sar mange prikazinda o RAJ. Akorestar hine ode.”

⁶ (Paloda o Izraeliti odgele pašal o chaňiga Bene-Jaakan andre Mosera. Ode o Aron muľa a parunde les. E rašajiko služba preiľa leskero čhavo o Eleazar. ⁷ Odarik džanas andre Gudgoda a odarik andre Jotbata, andre phuv, kaj sas but prameňa the paňi. ⁸ Akor peske o RAJ kidľa avri o kmeňos Levi, hoj te hordinen le RAJESKERI zmluvakeri archa, te služinen leske sar rašaja a te žehňinen andre leskero nav. Avke oda hin dži adadžives. ⁹ Vašoda o kmeňos Levi na chudľa ňisavi d'edično phuv avke sar okla kmeňi. Korkoro o RAJ hino leskero d'edičtvos, avke sar leske phenda o RAJ, tumaro Del.)

¹⁰ “Me avke sar angloda ačhilom pro verchos saranda (40) dživesa the saranda rača. O RAJ man šunda avri the akana a imar tumen na kamla te murdarel avri. ¹¹ Phenda mange: ‘Ušti a lidža le manušen pre lengero drom, hoj te zalen e phuv, pal savi phend'om la veraha, hoj dava tumare dadenge.’

¹² Izrael, so akana tutar kamel o RAJ, tiro Del? Ča ada, hoj te daras le RAJESTAR, te phires pal savore leskere droma, te kames les, te služines leske cale jileha the dušaha ¹³ a te dolikeres leskere zakoni the prikazaňja, so tumenge adadžives dav, hoj mištes te dživen.

14 Le RAJESKERO, tumare Devleskero, hin o ņebos, the o nekučeder ņebos, e phuv the savoro, so upre hin. 15 Ale le RAJESKERO kamiben ke tumare dada sas ajso zoralo, hoj peske kidla avri tumen, lengere potomken, maškar savore aver narodi, avke sar oda hin adadžives. 16 Vašoda akanastar šunen le RAJES* a preačhen te el zoralejileskere. 17 Se o RAJ, tumaro Del, hino RAJ pre rajende the Del pre devlende. Hino baro, zoralo the užasno, na chudel paš ņikaste buter a na del pes te prepočinel. 18 Zaačhel vaš e širota the vdova, kamel le cudzincos a del les o maro the o gada. 19 Vašoda kamen the le cudzincen, bo the tumen sanas cudzinci andro Egipt. 20 Daran tumen le RAJESTAR, tumare Devlestar, leske služinen, likerem tumen lestar a te den lav, den ča pre leskero nav. 21 Lašaren les, bo ov hino tumaro Del a dikhlan pre tumare jakha o bare the užasna zazraki, so prekal tumende kerđa. 22 Sar tumare dada gele andro Egipt, sas eftavardeš (70) džene, ale akana tumendar o RAJ, tumaro Del, kerđa ajci but sar o čercheňa pro ņebos.”

11

Te kamel a šunel le RAJES

1 “Kameha le RAJES, tire Devles, a calo dživipen dolikereha leskere zakoni, prikazaňja the sikavibena. 2 Ma bisterem adadžives, hoj tumare čhave na dikhle a na predžidile oda, sar tumen o RAJ, tumaro Del, bararelas avri. Dikhlan

* **10:16** E Hebrejiko čhib: Občhinen tumare jile

le RAJESKERI slava the zor the leskero zoralo vast, ³ the leskere znameŋja the skutki, so kerđa le Faraonoske, le Egiptske kraliske the caľa leskera phuvake. ⁴ Tumen dikhl'an, sar o RAJ zničinda la Egiptska armada lengere grajenca the verdanenca, sar kerđa, hoj len o Lolo Moros te zaučharel andre, sar pal tumende džanas, a hine zničimen dži adadžives. ⁵ Tumen džanen, so prekal tumende kerđa o RAJ pre pušta angloda, sar avlan kade. ⁶ Dikhl'an the oda, so kerđa le Datanoha the le Abiramoha, le Eliaboskere čhavenca, sar e phuv phundrađa o muj a zliginda len lengere famelijenca, stanenca the savorenca, save pes lenca vzburinde. ⁷ Tumen korkore dikhl'an pre tumare jakha savore bare skutki, so kerđa o RAJ.”

Te šunen, ena požehñimen

⁸ “Dolikeren dojekh prikazis, so tumenge adadžives dav, hoj te aven zorale te predžal o Jordan, a te zalen e phuv, andre savi džan, ⁹ a hoj te dživen but andre odi phuv, pal savi o RAJ diňa lav tumare dadenge the lengere potomkenge – e phuv, kaj čuľal o medos the o thud. ¹⁰ E phuv, so džan te zalel, nane sar o Egipt, andral savo avlan avri. Ode sadzinenas o semena a phari buči kerenas, hoj te dochuden o paňi pro maľi. ¹¹ Ale andre kadi phuv, so džan te zalel, hin brehi the dolini a pijel o paňi le brišindestar andral o ňebos. ¹² O RAJ, tumaro Del, pes starinel pal late a leskere jakha pre late dikhen calo berš.

¹³ Te čačes šunena mire prikazi, so tumenge adadžives dav, hoj te kamen le RAJES, tumare

Devles, a te služinen leske cale jileha the dušaha, ¹⁴ dava pre phuv o brišind jesone the jarone, andre lačo časos, hoj te el tumen o zrnos, e mol the o olejos. ¹⁵ Dava the e čar pro mali prekal tumaro dobitkos a tumen chana a čalona.

¹⁶ Dodikhen pre oda, hoj pes tumare jile te na den te odcirdel, hoj te na oddžan te služinel avre devleng e a te lašarel len. ¹⁷ Te kada kerena, o RAJ ela pre tumende igen cholamen. Phandela andre o ňebos, hoj te na del o brišind a e phuv te na anel o ulipen a hoj tumen sig te meren avri andre odi lačni phuv, so tumenge o RAJ del.

¹⁸ Dolikeren kala lava andre peskere jile the godi; priphanden len peske pro vasta the pro čekat sar leperiben. ¹⁹ Peskere čhaven pal oda sikaven a vakeren leng e, či san andro kher, či džana le dromeha, či pašlona pro hados, či uštena. ²⁰ Pisinena len pro zarubni peskere kherengere the pre peskere brani, ²¹ hoj te dživen but tumen the tumare potomki andre odi phuv, pal savi o RAJ diňa lav la veraha tumare dadenge. Dživena ode, medik o ňebos ela upral e phuv.

²² Te dolikerena savore kala prikazaňa the zakoni, so tumenge dav – hoj te kamen le RAJES, tumare Devles, a te keren savoro pal leskeri voľa a te likerem pes lestar – ²³ palis o RAJ tradela avri tumendar savore kala narodi a zalena o narodi, so hine bareder the zoraleder sar tumen. ²⁴ Dojekh than, pre savo uštarela tumaro pindro, ela tumaro. Tumari phuv ela la puštatar pro juhos dži paš o Libanon pro severos, le bare paňestar Euftrat pro vichodos dži paš o

Stredozemno Moros pro zapados. ²⁵ Ņiko angle tumende na obačhola. O RAJ tumaro Del kerela, hoj o manuša pes tumendar te daran pal cali phuv, kaj džana, avke sar tumenge phenda.

²⁶ Adadžives tumenge dav, hoj peske te kiden avri o požehnaņje abo o prekošiben: ²⁷ Avena požehņimen, te dolikerena o prikazaņja le RAJESKERE, tumare Devleskere, so adadžives tumenge dav. ²⁸ Ale avena prekošle, te na dolikerena o prikazaņja le RAJESKERE, tumare Devleskere, a odvisarena tumen le dromestar, so tumenge prikazindom, oleha, hoj chudena te lašarel avre devlen, saven na prindžaren. ²⁹ Sar tumen o RAJ, tumaro Del, lidžala andre odi phuv, so džan te zalel, vakerena o požehnaņje pal o verchos Gerizim a o prekošiben pal o verchos Ebal. ³⁰ Avke sar džanen, kala duj verchi hine pro zapados le Jordanoske, paš o Morehoskere bare stromi, pre le Kanaančanengeri phuv, so dživen andre dolina Araba paš o foros Gilgal. ³¹ Akana predžan o Jordan, hoj te džan a te zalen e phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del. Sar la zalena a bešena andre, ³² dikhen mištes pre oda, hoj te dolikeren savore prikazaņja the zakoni, so tumenge adadžives dav.”

12

Jekh than pro lašariben

¹ “Kala hine o zakoni the prikazaņja, so mušinen te dolikerel, medik dživena andre phuv, so tumenge del o RAJ, o Del tumare dadengero. Šunen len! ² Andre phuv, so

džana te zalel, calkom zničinen savore thana pro verchi, pro brehi the tel dojekh zeleno stromos, kaj o manuša lašarenas peskere devlen. ³ Lengere oltara čhiven tele, lengere sentne slupi sphageren, la Ašerakere kaštune slupi labaren a le devloren rezinen tele, hoj len imar šoha (ňikda) pre ola thana te na lašaren.

⁴ Tumen ma lašaren le RAJES, tumare Devles, avke sar on lašaren peskere devlen! ⁵ Bo o RAJ, tumaro Del, peske kidela avri savore tumare kmeňengere thanendar ča jekh than, kaj o manuša avena, hoj te lašaren leskero Nav. ⁶ Ode leske anena o labarde obeti the aver obeti, o dešto kotor, o dari, so anen korkore pestar abo pal save diňan lav le RAJES, a the le ešebnen (peršen) le dobitkostar the le bakrendar. ⁷ Ode anglo RAJ, peskero Del, chana tumare famelijenca a radisaľona savorestar, so peskere vastenca kerďan, bo o RAJ, tumaro Del, tumen andre oda požehňinda.

⁸ Ma keren avke, sar amen keras adadžives. Dži akana sako kerelas avke, sar peske gondolinelas, hoj oda hin lačo. ⁹ Bo mek na san andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, kaj dživena andro smirom. ¹⁰ Ale predžana o paňi Jordan a bešena andre phuv, so tumenge del andro dedictvos o RAJ, tumaro Del. Ov tumen chraňinela savore tumare neprijatelendar, hoj te dživen andro smirom. ¹¹ O RAJ peske kidela jekh than, kaj ela lašardo. Ode leske mušinen te anel savoro, so tumenge prikazinav: o labarde obeti the aver obeti, o dešto kotor, o dari the savoro nekfeder, pal soste

diňan lav, hoj dena le RAJESKE. ¹² Radisaľon anglo RAJ, tumaro Del, le čhavenca, le čajenca, le sluhenca the le služkenca the le Levitenca, save bešen andre tumare fori, saven nane jekhetane tumenca o dedično kotor andre phuv.

¹³ Ma keren o labarde obeti ode, kaj ča tumen kamena. ¹⁴ Obetinen len ča pre oda jekh than, savo peske o RAJ kidela avri pre phuv jekhe tumare kmeňostar, a ode keren savoro, so tumenge prikazinav.

¹⁵ Andre chocsavo foros, kaj kamena, šaj murdaren a chan džvirina ajci, keci tumenge požehñinela o RAJ. Savore tumendar šaj olestar chan, o žužo the nažužo manuš, avke sar te chalanas jeleñis abo antilopa. ¹⁶ Ča lengero rat ma chan; čhoren les avri pre phuv sar paňi. ¹⁷ Ale andre tumare fori našti chan o dešto kotor le zrnostar, muštostar, olejostar, aňi ešebne le dobitkostar abo bakrendar, aňi ñisavo daros, so des korkoro pestar abo pal savo diňal lav le RAJES, aňi ñisave avre obetendar.

¹⁸ Tumen, tumare čhavore, sluhi, služki the o Leviti, save dživen andre tumare fori, šaj chan kala obeti ča anglo RAJ, peskero Del, pre oda than pro lašariben, so peske kidňa avri o RAJ, tumaro Del. Ode radisaľona anglo RAJ, tumaro Del, savorestar, so tumare vastenca kerdan. ¹⁹ Merkinen pre oda, hoj te na bisteren pro Leviti, medik bešena andre kadi phuv.

²⁰ Sar o RAJ, tiro Del, tumen dela bareder phuv, avke sar tumen diňa lav, a phenena peske: 'Kamas te chal mas,' šaj chan mas ajci, keci kamena. ²¹ Te ela dur tumendar oda than pro

lašariben, so peske kidela avri o RAJ, tumaro Del, šaj murdaren a chan ode, kaj bešen, ajci keci kamen, andral o dobitkos the bakre, so tumenge diña o RAJ – avke sar tumenge phendom. ²² Šaj olestar chan o žuže the o nažuže manuša, avke sar te chaľanas o jeleňis the e antilopa. ²³ Ale šoha ma chan lengero rat, bo o rat hin o dživipen. Vašoda ma chan o mas le dživipnaha. ²⁴ Ma chan o rat, ale čhoren les avri pre phuv sar paňi. ²⁵ Ma chan les, hoj tumenge the tumare čhavenge te el mištes andro dživipen, bo keren oda, so hin lačo anglo jakha le RAJESKERE.

²⁶ Ale o sentne dari the o dari, pal save diňan lav le RAJES, lena a lidžana pre oda than, so peske kidela avri o RAJ. ²⁷ O labarde obeti, o mas the o rat, anena pro RAJESKERO oltaris. O rat le obetendar čhoren avri pro oltaris, ale o mas šaj chan. ²⁸ Dolikeren a šunen savore kala lava, so tumenge prikazinav. Te kerena oda, so hin lačo the pre dzeka le RAJESKE, tumare Devleske, ela tumenge the tumare čhavenge furt mištes andro dživipen.”

Te na služinen le modleng

²⁹ “Sar o RAJ, tumaro Del, zničinel a angle tumende savore naroden, ke save džan, hoj te zalen lengere phuva, a sar imar ode bešena, ³⁰ dikhen pre oda, hoj tumen te na zachuden andre pasca oleha, hoj phučena pal lengere devla a phenena: ‘Sar kala narodi lašarenas peskere devlen? Aven, keras the amen avke!’ ³¹ Ma lašaren le RAJES, tumare Devles, avke sar on peskere devlen, bo keren savore džungale

veci, so o RAJ naši avri ačhel. Se mek the peskere čhaven the čhajen obetinen andre jag.”

13

Te na lašaren avre devlen

¹ “Keren sa, so tumenge prikazindom. Ma priden ke oda nič aňi ma odlen olestar nič.

² Te maškar tumende ela prorokos abo vareko, ko džal o sune a džanel len te phenel avri, a ov tumenge sikavela znameňje abo kerela zazrakos, ³ a te oda znameňje abo zazrakos, pal savo phenda, pes ačhilahas, a te oda prorokos phendahas tumenge: ‘Džas pal aver devla, saven na prindžaras, a služinas lenge,’ ⁴ ma šunen les. Bo oda o RAJ, tumaro Del, tumen probalinel (skušinel), hoj te džanel, či kamen le RAJES, tumare Devles, cale jileha the dušaha. ⁵ Phiren pal o RAJ, tumaro Del, a daran lestar. Dolikeren leskere prikazi, šunen leskero hangos (hlasos) a likerem pes lestar! ⁶ Oda prorokos abo oda, ko džal o sune, mušinel te merel, bo kamla tumen te marel upre pro RAJ, pre tumaro Del, savo tumen ila avri andral o Egipt a cinda avri andral o otroctvos. Kamla tumen te scirdel tele pal o drom, pal savo tumenge o RAJ, tumaro Del phenda, hoj te džan. Mušinen tumen te žužarel ole nalačhipnastar.

⁷ Te tumaro phral, o čhavo, e čhaj, e romňi abo o nekfeder prijatelis tumen kamela te scirdel, hoj te lašaren avre devlen, a phenela, hoj te džan te lašarel avre devlen (saven tumen aňi tumare dada na prindžarenas, ⁸ le narodengere devlen, save bešen pre phuv pašal tumende

jekhe agorestar dži ke aver agor), ⁹ ma domuken leske aňi les ma šunen. Ma presikaven leske ņisavo jileskeriben, aňi te na el tumenge pharo vaš leste a ma garuv les andre. ¹⁰ Mušinen les te murdarel! Av ešebno (peršo), ko lela o bar a čivela andre leste. Palis savore manuša mi len o bara a mi čivkeren andre leste. ¹¹ Murdarena les le barenca, bo kamla tumen te odcirdel le RAJESTAR, tumare Devlestar, savo tumen ila avri andral o Egipt, kaj sanas otroka. ¹² Sar pes pal oda dodžanena savore Izraeliti, darana pes a ņiko imar na kamela te kerel ajso nalačhipen.

¹³ Šaj el, hoj pes došunena pal varesavo foros ole forendar, kaj tumenge o RAJ, tumaro Del, diňa te bešel, ¹⁴ hoj varesave nalače manuša maškar tumende vakeren a kamen te scirdel le manušen andre peskero foros le lavenca: ‘Aven, džas te lašarel avre devlen,’ (le devlen, saven na prindžaren). ¹⁵ Te oda šunena, mištes tumen dophučen a roden avri, či oda hin čačipen. A te pes sikađahas, hoj hin čačipen, hoj ola manuša kerde oda džungipen maškar tumende, ¹⁶ mušinen la šablaha te murdarel saķones andre oda foros; mušinen les calkom te zničinel – le manušen the le dobitkos. ¹⁷ Palis savore lengere veci anen pro foroskero placos a zlabaren o foros the savoro, so hin andre, avke sar labardi obeta le RAJESKE, tumare Devleske. Oda foros mušinel te ačhel pro furt zburaňiskos a ņiko les našti pale ačhavel. ¹⁸ ņisave veci, so sas dine le Devleske, hoj te en zničimen, te na lel ņiko aňi andro vast, hoj te preačhel le RAJESKERI cholí a hoj te presikavel tumenge o jileskeriben the

o lačhipen. Bo kerela tumendar baro narodos avke, sar diña lav la veraha tumare dadenge, ¹⁹ te šunena o hangos le RAJESKERO, tumare Devleskero, a te dolikerena savore leskere prikazi, so adadžives tumenge dav, a te kerena oda, so hin lačo anglo RAJ, tumaro Del.”

14

O žužo the nažužo chaben

¹ “Tumen san čhave le RAJESKERE, tumare Devleskere. Sar likerem o smutkos pal o manuš, savo muľa, ma čingeren tumen aňi ma holinen pes upral o čekat, avke sar keren aver manuša, ² bo san sentne manuša le RAJESKERE, tumare Devleskere. Kidľa peske tumen avri, savore avre narodendar pre phuv, hoj te aven leskere manuša.

³ Ma chan nič, so hin nažužo le Devleske. ⁴ Kala hine o džviri, saven šaj chan: gurmňa, bakres, koza, ⁵ jeleňis, gazela, sarna, kozorožcos, antilopa, dzive bakres the dziva koza. ⁶ Šaj chan savore džvirinen, save prežuvinen e čar a saven hin o kopiti rozulade pro duj kotora. ⁷ Ale naši chan řava, zajacos the damanos. Kala džviri prežuvinen e čar, ale nane len o kopiti rozulade pro duj kotora, vašoda hine nažuže. ⁸ Aňi bales naši chan, les hin o kopiti rozulade pro duj kotora, ale na prežuvinel čar; hino tumenge nažužo. Našti chan lengero mas aňi pes naši chuden murdale balestar.

⁹ Olendar, so dživen andro paňi, šaj chan savoro, kas hin plutvi the šupini. ¹⁰ Ale naši

chan olen, saven nane šupini the plutvi. On hine tumenge nažuže.

¹¹ Šaj chan savore žuže čiriklen. ¹²⁻¹⁸ Ale le čiriklendar našti chan orlos, sova, jastrabos, sokolos, supos, vrana, pštrosos, čajka, bo-cianos, volavka, pelikanos, kormoranos, datlos the ņetopiris.

¹⁹ Savoro hmizos, so letinel, hino prekal tumende nažužo, našti les chan. ²⁰ Savore žuže čiriklen šaj chan.

²¹ Ma chan ņisavo murdalo mas. Šaj les den le cudzincoske, savo dživel maškar tumende, ov oda šaj chal abo šaj bikenel avre cudzincoske. Ale tumen san o narodos sentno le RAJESKE, tumare Devleske.

Na taveha la terňa kozica andre lakere dakero thud.”

O dešto kotor

²² “Sako berš thoven pre sera o dešto kotor le ulipnastar, so tumenge barona pro mali. ²³ Pre oda than, so peske kidla avri o RAJ, tiro Del, chaha angle leste o dešto kotor tumare zrnostar, la neva molatar, le olivove olejostar the le ešebnes (peršes) le dobitkostar the le bakrendar, hoj te siklon te daral pes le RAJESTAR pro furt.

²⁴ Te oda than, kaj hino lašardo le RAJESKERO nav, hino tumendar dur, hoj ode te lidžan o dešto kotor olestar, so tumenge požehňinda o RAJ, palis keren avke: ²⁵ Bikenen oda vaš o love. Palis len ola love a lidžan pre oda than, so peske kidela avri o RAJ, tumaro Del. ²⁶ Ode vaš ola love cinen sa, so kamena: dobitkos, bakre, mol, aver pijiben

the savoro, so ča kamen. Palis chan ode anglo RAJ, tumaro Del, a radisaľuven le famelijenca.

²⁷ Ma zamuken a ma bisteren pro Levitas, savo bešel andre tumaro foros, bo nane les d'edictvo ktor andre phuv.

²⁸ Pro końec dojekhe trite beršeske lidža a thov calo dešto ktor ole beršeskere ulipnastar andre tumare fori. ²⁹ Avke šaj aven ode o Leviti, saven nane o ktor la phuvatar ańi d'edictvos, o cudzinci, o široti the o vdovi, save bešen andre tire fori. Mi chan čales olestar, hoj tut te požehńinel o RAJ, tiro Del, andre dojekh buči, so kereha tire vastenca.”

15

O berš, kana pes savoro odmukel

¹ “Pro końec dojekhe eftate beršeske hin o časos, kana musaj te odmukel savorenge, so ile kečeń. ² Kavke oda kampil te kerel: Sako, ko dińa kečeń avre Izraelitas, odmukela leske oda, so leske kamelas. Na muńinen te mangel pale o love, bo o RAJ korkoro dińa avri, hoj o adošagos pes te odmukel. ³ Le cudzincostar šaj les pale o adošagos, ale tire phraleske odmuk, so les dińal kečeń. ⁴ Na ela maškar tumende čoro manuš, bo andre odi phuv, so sar d'edictvos tuke del o RAJ, tiro Del, te zalel, tut igen požehńinela, ⁵ te mištes šuneha le RAJES, tire Devles, a te dolikereha savore prikazańja, so tumenge adadžives dav. ⁶ Bo o RAJ, tiro Del, tut požehńinela, avke sar dińa lav, a tu deha kečeń but naroden, ale tumen na lena kečeń avre narodendar. Tumen vladńinena

upral aver narodi, ale on na vladňinena upral tumende.

⁷ Te varesavo Izraelitas ela čoro andre choc-savo foros, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, ma phand angle leste tiro jilo aňi tiro vast, ale pomožin leske. ⁸ Ale av ke leste ščiro, phundrav tiro vast a de les kečeň savoro, so leske kampil. ⁹ Ale de pozoris pre oda, hoj tut te na el andro jilo kajso nalačo gondolišagos, hoj tuke phenaha: ‘Pašes hin o eftato berš, o berš, so pes sa odmukel,’ hoj te na phandes andre tiro jilo avke, hoj les na deha nič. Bo akor ov vičindahas ko RAJ a ulahas pre tute binos. ¹⁰ De les ščirones, a te na el tuke pharo andro jilo vaš oda, hoj les vareso des, bo o RAJ, tiro Del, tut požehňinela andre savoreste, so kereha tire vastenca. ¹¹ O čore manuša ena furt maškar tumende, vašoda tumenge prikazinav: ‘De ščirones le čore manušes andre tiri phuv the oles, kas nane.’ ”

Sako eftato berš te premukel le otroken

¹² “Te vareko le Izraelitendar pes tuke bikenela sar otrokos, či murš vaj džuvli, služinela tuke šov berš, ale pro eftato berš les mušineha te premukel. ¹³ Sar les premukeha, ma muk les te džal het avke, hoj les na deha nič. ¹⁴ De les ščirones olear, soha tut požehňinda o RAJ, tiro Del: tire stadostar, zrnostar the molatar. ¹⁵ Ma bister pre oda, hoj salas otrokos andro Egipt a hoj tut cinda avri o RAJ, tiro Del. Vašoda adadžives tuke oda prikazinav.

¹⁶ Ale te o otrokos phenela: ‘Na kamav adarik te džal het,’ bo zakamla pes andre tu the andre

tiri famelija a hin leske mištes ke tu, ¹⁷ akor les mušines te anel paš o vudar a ode leske pre zarubňa premar o kan la suvaha. Avke ela calo peskero džživipen tiro otrokos. Kavke ker the la otrokiňaha.

¹⁸ Te na el tuke pharo te premukel le otrokos, bo oda, hoj tuke šov berš služinelas, sas prekal tu igen mištes a molas tut duvar frimeder, sar te iľalas pre buči robotňikos. Ker oda a o RAJ, tiro Del, tut požehňinela andre savoreste, so kereha.”

Te obetinel o ešebno le džvirendar

¹⁹ “Dojekh ešebno (peršo) samcos, so ulola – e gurumňi, o bakro abo e koza – pes mušinel te del le RAJESKE, tumare Devleske. Ňisave ešebne bikoha na kereha buči a Ňisave ešebne bakres na strihineha. ²⁰ Sako berš len chaha tira famelijaha anglo RAJ, tiro Del, pre oda than, so peske korkoro kidela avri. ²¹ Ale te oda ešebno džviroso ela varesar chibno: Te ela koro, bango, abo te leste ela vareso aver, našti les obetines le RAJESKE, tire Devleske. ²² Chana les andre tumare khera savore tumendar, o žuže the o nažuže manuša, sar pes chal e gazela abo o jeleňis. ²³ Ale našti chas o rat ole džviroskero; čhiveha les avri pre phuv sar o paňi.”

16

E Patraďi the o Inepos pal o Mare bi o Droždĩ

¹ “Andro čhon Abib ma bisteren te oslavinel e Patraďi pre pačiv le RAJESKE, tumare Devleske. Bo andre oda čhon tumen o RAJ, tumaro Del, prekal e rat iľa avri andral o Egipt. ² E Patraďakeri obeta tire stadostar abo dobitkostar

anen le RAJESKE, tumare Devleske, pre oda than, kaj peske kidela avri o RAJ, hoj les te lašaren. ³ Ma chan ola obetaha maro le droždendar. Efta dživesa chana mare bi o droždi, o maro le trapišagoskero, avke sar kerđan, sar denašenas avri andral o Egipt. Avke šaj tumenge leperen savore dživesa, medik dživena, pre oda džives, sar avlan avri andral o Egipt. ⁴ Efta dživesa te na el ņikas tumendar andre tumari phuv droždi. Ma muk nič dži tosara ole masestar, so obetinena rači pro ešebno (peršo) džives.

⁵ Našti obetinen e Patrađakeri obeta andre ņisavo aver foros, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, ⁶ ale ča pre oda than, kaj o RAJ, tumaro Del, peske kidela avri, hoj les te lašaren. E Patrađakeri obeta anena rači, sar zaperela o kham, andre ajso časos, sar avlan avri andral o Egipt. ⁷ Odi obeta peken a o mas chan pre oda than, so peske kidela avri o RAJ, tumaro Del, hoj les te lašaren. Tosara pes visarena a džana pale andre tumare stani. ⁸ Šov dživesa chan o mare bi o droždi a eftato džives tumen savore zdžana pre pačiv le RAJESKE, tumare Devleske, hoj les te lašaren. Oda džives ma keren ņisavi buči.”

O Kurkengero Inepos

⁹ “Zgenen efta kurke le časostar, sar chudena te košinel le kosakoha e pšeniča. ¹⁰ Palis oslavinena o Inepos le Kurkengero* pre pačiv le RAJESKE, tumare Devleske, a olestar, so tumenge požehñinela o RAJ, tumaro Del, jilestar anena o daros pal oda, ko keci chudla le RAJESTAR.

* **16:10** Oda hin o Inepos la Žatvakero; o Letnice abo Turice.

11 Radisaŕon anglo RAJ, tumaro Del, pre oda than, kaj peske o RAJ kidela avri, hoj les te lašaren. Radisaŕon tumen, tumare čhave the čhaja, tumare sluhi the služki, o Leviti, save bešen andre tumare fori, the o cudzinci, o široti the o vdovi, save hine ke tumende. 12 Ma bisteren pre oda, hoj sanas otroka andro Egipt, vašoda mištes dolikeren a dživen pal ola zakoni.”

O Inepos le Stankengero

13 “Paloda, sar skidena o ulipen le žužodivostar the le hroznostar, oslavinena efa dživesa o Inepos le Stankengero. 14 Radisaŕon pre odi oslava tumen, tumare čhave the čhaja, o sluhi the služki, o Leviti, o cudzinci, o široti the o vdovi, save bešen ke tumende. 15 Efa dživesa oslavinen oda inepos pre pačiv le RAJESKE, tumare Devleske, pre oda than, kaj peske kidela avri o RAJ. Igen radisaŕona, bo o RAJ tumen požehñinela a ela tumen baro ulipen the bach andre savoreste, so kerena.

16 Trival andro berš dojekh murš pes mušinel te sikavel anglo RAJ, peskero Del, pre oda than, kaj o Del kidela avri: pro Inepos pal o Mare Bi o Droždi, pro Inepos le Kurkengero the pro Inepos le Stankengero. A ñiko našti avel bijal ñisoste andro vasta. 17 Sako tumendar mi obetinel pal oda, keci les o RAJ, leskero Del, požehñinda.”

Pal o sudci

18 “Andre savore fori, so del o RAJ, tumaro Del, le kmeñenge, ačhaven sudcen the uradñiken. Ola murša mušinena te sudzinel čačipnaha le manušen. 19 Ma previsar o čačipen pro sudos.

Ma dikh pro manuš, ale sudzin pal oda, ko so kerel. Ma de tut te prepočinel le manušeske, bo oda korarel o jakha le godaverenge a pre-visarel o lava le čačipnaskere manušengere. ²⁰ Dolikereha furt ča o spravodlišagos, hoj te džives a hoj te zales e phuv, so tuke del o RAJ, tiro Del.”

Te na lašaren avre devlen

²¹ “Sar ačhavena oltaris le RAJESKE, tumare Devleske, našti paše thoven la Ašerakero slupos le kaštestar. ²² Ma ačhaven aňi ňisavo baruno slupos, bo o RAJ, tumaro Del ada našti avri ačhel.”

17

¹ “Ma obetinen le RAJESKE, tumare Devleske, bikos abo bakres, saven hin chocsavi chiba, bo kada o RAJ, tumaro Del našti avri ačhel.

² Šaj pes ačhela, hoj andre varesavo foros, so tumenge diňa o RAJ, tumaro Del, pes arakhela murš abo džuvli, save kerena varesavo nalačhipen anglo RAJ, tumaro Del, a aleha na dolikerena leskeri zmluva, ³ odvisarena pes le RAJESTAR a služinena avre devlengje abo le khameske, le čhoneske, abo le čercheňenge, so lenge zakazindom. ⁴ Sar pal oda šuneha abo te tuke vareko pal oda phenela, dodžan tut či oda hin čačipen, hoj ajsa džungipen vareko kerđa andro Izrael. Te oda ela čačes avke, ⁵ oles, ko kada nalačhipen kerđa, či murš abo džuvli, le avri pal o foroskere brani a murdar ole manušes le barenca. ⁶ Te pre leste svedčinena duj abo trin švedki, mušinel te el murdardo. Te ela ča

jekh švedkos, našti les murdares. ⁷ Ola švedki mi čhiven o bara andre leste ešebne (perše) a palis savore manuša. Kaleha tradeha avri o nalačhipen maškar tumende.”

O nekbareder rašajiko sudos

⁸ “Te ela vareso igen pharo prekal tumende te rozsudzinel: o murdaripen, o vesekedišagi, abo te vareko zrañinela avre dženes – varesavo dokeriben andre tiro foros – akor dža oleha pre oda than, so o RAJ, tiro Del, kidla avri. ⁹ Ode dža ko levitska rašaja the ko sudcas, so hin pro urados andre oda časos, a phuč lendar, sar oda kempel te sudzinel, a on tuke phenena, so majines te kerel. ¹⁰ Palis ker savoro a liker tut pal oda, avke sar tuke phende a sikade pre oda than, so peske kidla avri o RAJ. ¹¹ Doliker lengere lava, ker sa avke, sar rozsudzinenena, a ma odvisar pes olestar. ¹² Ale te vareko na kamela oda te dolikerel a na šunela le rašas, abo le sudcas, savo ode služinel le RAJESKE, tire Devleske, ajso manuš mi merel. Aleha khoseha avri o nalačhipen andral o Izrael. ¹³ Mi šunen pal ada savore manuša, hoj pes te daran a te na keren imar ajso nalačhipen.”

O prikazi pal o kralis

¹⁴ “Sar džana andre phuv, so tumenge del o RAJ, tiro Del, zalena la, bešena ode a akor phenena: ‘Ačhavas peske kralis avke, sar oda keren aver narodi pašal amende.’ ¹⁵ Dodikhen pre oda, hoj te ačhaven oles, kas o RAJ, tumaro Del, kidela avri. Mušinel te el Izraelitas. Našti el cudzincos, savo nane tumaro

phral. ¹⁶ Našti peske skidel but grajen a našti bičhavel le manušen pale andro Egipt, hoj odarik peske te anel buter grajen. Bo o RAJ tumenge phenda: ‘Šoha (ňikda) tumen ma visaren pale ole dromeħa!’ ¹⁷ Našti peske skidel but romňijen, bo aleħa pes visarela le RAJESTAR; aňi peske našti skidel but rup abo somnakaj.

¹⁸ Sar ačħela kraliske, mušinel peske te del te prepisinel o zakonos andral o zvitkos, pre savo dodikhen o levitska rašaja. ¹⁹ Mi en ola zvitki le zakonenca ko kralis, hoj peske len te genel, medik dživela, a hoj te siklöl pes te daral le RAJESTAR, peskere Devlestar, a te dolikerel savore lava the prikazi ole zakonoskere. ²⁰ Te kada kerela, na gondolinela pal peste, hoj hino feder sar savore manuša andral o Izrael, a na visarela pes le zakonostar aňi pre jekh aňi pre aver sera. Avke ov the leskere potomki kralinena andro Izrael pro furt.”

18

O chaben prekal o rašaja the Leviti

¹ “Le levitske rašajen – calo kmeňos Levi – na ela andro Izrael ňisavo kotor aňi dēdictvos. On dživena le RAJESKERE jagale obetendar, bo ada hin lengero dēdictvos. ² Na ela len dēdictvos avke sar avre kmeňen. Lengero dēdictvos ela korkoro o RAJ, avke sar lenge phenda.

³ Kecivar o manuša obetinena bikos abo bakres, le rašajen hin pravos le obetendar te chudel kada: e angluňi čang, e sanko the e džombra. ⁴ Den lenge o ešebno (peršo) tumare

zrnostar, muštostar, olejostar the la bakraña vlnatar. ⁵ Bo o RAJ, tumaro Del, peske len the lengere čhaven kidla avri savore kmeñendar, hoj furt te keren e služba andro nav le RAJESKERO.

⁶ Te o Levitas, savo bešel andre varesavo foros andro Izrael, peske zalela andro jilo te džal pre oda than pro lašariben, so kidela avri o RAJ, ⁷ šaj kerel e služba andro nav le RAJESKERO, peskero Devleskero, avke sar the okla Leviti, save ode služinen. ⁸ Šaj chudel ajci chaben sar the okla rašaja, choc te chudla o love la famelijakere dedictvostar, so bikenda.”

Pal o vražnika

⁹ “Sar aveha andre phuv, so tuke del o RAJ, tiro Del, ma ker oda džungipen, sar keren o narodi, save ode bešen. ¹⁰ Te na el maškar tumende ňiko, ko obetindaahas peskere čhas abo čha sar jagali obeta. Ma muk le manušen, hoj te veštinen, te vražinen, te čarinen, abo te phenen avri o znameñja. ¹¹ Ma muk, hoj te pokeren le manušen, aňi hoj te vičinen avri le dučen aňi hoj te vakeren le mulenca. ¹² Bo o RAJ našti avri ačhel sakones, ko kala veci kerel. O RAJ, tiro Del, ipen vaš kala veci le naroden angle tumende tradela het. ¹³ Aven žuže anglo RAJ, tumaro Del.”

Avela ajso prorokos sar o Mojžiš

¹⁴ “O narodi, savengere phuva zalena, on šunen le čarodejňiken the le vrašcen. Ale tumenge oda o RAJ na domukel te kerel.

¹⁵ O RAJ, tumaro Del, tumenge bičhavela prorokos ajses sar me tumare phralendar le Izraelitendar. Les šunen. ¹⁶ Ela avke, sar

kamehas le RAJESTAR, tire Devlestar, andre oda džives, sar sanas zgele paš o verchos Choreb a sar phenda: ‘Imar te na šunas o hangos le RAJESKERO, amaro Devleskero, aňi te na dikhas odi bari jag, hoj te na meras.’

¹⁷ Akor mange o RAJ phenda: ‘Mištes phende.

¹⁸ Bičhavava jekhes lendar, hoj te el prorokos, sar sal tu. Thovava mire lava andre leskero muj, hoj te vakerel le manušenge savoro, so leske prikazinav. ¹⁹ Te vareko na šunela mire lava, so vakerela o prorokos andre miro nav, me les marava. ²⁰ Ale o prorokos, savo andre miro nav vakerela, so leske na prikazindom, abo o prorokos, savo vakerela andro avre devlengero nav, mušinela te merel.’

²¹ Šaj tuke phenes: ‘Sar prindžaraha, save lava nane le RAJESKERE?’ ²² Prindžarena oda avke: Te o prorokos vakerela andre le RAJESKERO nav a na ačhela pes avke, sar phenda, palis ola lava na sas le RAJESKERE. Oda prorokos vakerelas korkoro pestar, vašoda pes lestar ma daran.”

19

O fori pro garuđipen

¹ “Sar o RAJ, tumaro Del, zničinela le naroden andral odi phuv, so tumenge del, a sar la zalena a bešena imar andre lengere fori the khera, ² kide avri trin fori, so hine maškaral andre odi phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del. ³ Dodžan tut, sar dur hine o droma ke ola fori a pal oda rozdelin e phuv pro trin kotora, hoj andre dojekh te el foros. Te vareko murdarela varekas,

šaj denašela andre jekh ajso foros, hoj pes te garuvel.

⁴ Avke ela oleha, ko varekas murdarela: Sar ode denašela, šaj ačhel te dživel, te pes leske ačila, hoj murdarda avre dženes, ale na kamla a ov na sas leskero nepřijatelis. ⁵ Šaj pes ačhel, hoj vareko džala avre dženeha andro veš te čingerel o kašta a le tovereha pes nacirdela, hoj te činel tele o stromos, a jekhvareste chučela tele o tover pal o poriskos a demela avre dženes avke, hoj merela, ajso dženo mi denašel andre jekh ole forendar, hoj pes te garuvel. ⁶ No te o foros ela dur, e nekpašeder famelija ole mule dženeskeri andre choli šaj džal pal leste, dochudela les pro drom a murdarela les. Se oda dženo peske na zasogalinda (zaslužinda) te merel, bo angloda sas le murdarde dženeha lačo a na sas pre leste cholamen. ⁷ Vašoda tuke prikazinav: 'Kide avri trin fori!'

⁸ Sar o RAJ, tumaro Del, rozbararela tumari phuv avke, sar diňa lav la veraha tumare daden, a dela tumenge cali phuv, pal savi phenda, hoj lenge dela, ⁹ vašoda, bo mištes dolikeres savore kala prikazi, so tumenge adadžives dav: te kamel le RAJES, tumare Devles, a te phirel pal leskere droma furt. Akor pride ke ola trin fori mek aver trin fori. ¹⁰ Ker oda, hoj pes te na čhorel avri o rat oleskero, ko nane vrahos, andre tumari phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, andro dēdictvos, hoj te na aves vaše mardo tu.

¹¹ Šaj pes ačhel, hoj vareko našti avri ačhelas avre dženes, geľahas pre leste a demadžahas

les avke, hoj muľahas, a oda dženo denašľahas andre jekh kale forendar. ¹² Akor o foroskere vodci mi bičhaven pal leste andre oda foros, mi len les odarik avri a mi den les te murdarel oleske, ko sas nekpašeder famelija ole murdarde dženeske. ¹³ Ma presikaven leske ņisavo jileskeriben. Kaleha khosena avri o murdaripen andral o Izrael, hoj tumenge te dživen mištes.

¹⁴ Ma zalen e phuv ņisave susedaske avke, hoj thovena dureder e hraňica, so tumare phure dada imar čirla chudle andro dēdictvos, sar o RAJ, tumaro Del lenge la diňa.”

O zakonos pal o švedki

¹⁵ “Jekh švedkos nane dos pre oda, hoj te usvedčinel varekas varesave binostar. Kampil duje abo trine švedken, hoj te el o manuš odsudzimen.

¹⁶ Te kamela vareko te svedčinel falošnones pre aver dženo, hoj kerďa varesavo nalačhipen, ¹⁷ akor sodujdžene mušinen te džal te el sudzimen anglo RAJ anglo rašaja the sudci, save akor ena andre služba. ¹⁸ Palis pes o sudci mušinena te dodžanel, či oda hin čačipen. Te oda manuš falošnones vakerelas pre aver dženo, ¹⁹ akor leha keren avke, sar ov kamľa te kerel avre manušeske. Kaleha khosena avri o nalačhipen maškar tumende. ²⁰ Palis pes pal ada savore došunena, darana pes a imar na domukena, hoj pale ajso nalačhipen maškar tumende te avel. ²¹ Ma presikaven leske ņisavo jileskeriben. O trestos ela o dživipen vaš o dživipen, e jakh vaš e jakh, o dand vaš o dand, o vast vaš o vast, o pindro vaš o pindro.”

20

O prikazi pal o mariben

¹ “Sar džana pro mariben pre peskere ňeprijateľa a dikhena, hoj len hin buter graja the verdana a hine buter sar tumen, ma daran pes, bo tumenca hino o RAJ, tumaro Del, savo tumen iľa avri andral o Egipt. ² Angloda, sar džana andro mariben, o rašaj džala anglo manuša a prevakerela kavke: ³ ‘Šun Izrael! Adadžives džan andro mariben pre peskere ňeprijateľa. Aven zorale, ma izdran a ma daran pes lendar! ⁴ Se o RAJ, tumaro Del, džal tumenca, ov pes marela vaš tumende le ňeprijateľenca, hoj tumen te ňerinen.’

⁵ Palis prevakerena o kmeňengere vodci ko manuša: ‘Hin ade ajso dženo, savo peske ačhađa kher a mek les na sentňarda le Devleske? Mi džal khere a mi kerel oda, hoj te na merel andre kada mariben a hoj te na kerel oda aver dženo vaš leste, a te na dživel andre leskero kher. ⁶ Hin ade ajso dženo, savo sadzinda viňica a mek na kidľa o ešebno (peršo) ulipen? Mi visarel pes pale khere, hoj te na merel andre kada mariben a hoj te na radisaľol olestar aver dženo. ⁷ Hin ade ajso dženo, ko hino mangado varesava džuvľaha, ale mek peske la na iľa romňake? Mi visarel pes pale khere, hoj te na merel andre kada mariben a te na lel peske la aver dženo.’ ⁸ O kmeňengere vodci mek mi phučen le manušendar: ‘Hin ade ajso dženo, ko izdral a daral pes? Mi visarel pes pale khere, hoj te na anel maškar aver slugađa dar.’ ⁹ Sar dovakerena o kmeňoskere vodci,

akor mušinena te ačhavel le velitelen upral o manuša.

¹⁰ Sar avena paš varesavo foros pro mariben, ešeb phučen le manušendar, či pes na kamen te poddel korkore. ¹¹ Te priačhena pre oda a phundravena tumenge o foroskere brani, akor savore manuša odarik tumenge služinena sar otroka. ¹² Ale te pre oda na priačhena a mukena pes tumenca andro mariben, akor rozthoven tumen pašal oda foros a džan pre lende. ¹³ A te o RAJ, tumaro Del, tumenge len dela andro vasta, murdaren savore muršen la šablaha. ¹⁴ Len tumenge le džuvlen, le čhavoren, le dobitkos the sa, so ode ela. Keren peske chasna savorestar, so sas tumare nepřijateľengero. O RAJ tumenge oda del. ¹⁵ Kavke kereha savore forenca, so hine tumendar dur, a nane le narodendar pašal tumende.

¹⁶ Andro fori ole narodengere, so tumenge del o RAJ, tumaro Del andro dedictvos, ma muk nič te dživel. ¹⁷ Zničin a murdar avri le Chetitanen, le Amorejen, le Kanaančanen, le Perizejen, le Chivijen the le Jebusejen, avke sar tumenge prikazinda o RAJ, tumaro Del, ¹⁸ hoj on tumen te na sikaven te kerel savore nalače veci, so keren prekal peskere devla, a oleha kerdanas binos anglo RAJ, tumaro Del.

¹⁹ Sar avena rozthode pašal varesavo foros but časos, hoj les te zalen, ma čhinen tele o stromi le tovereha. Se palis pal lende chana o ovocje, vašoda ma čhinen len tele. O stromos nane manuš, hoj pre leste te džas. ²⁰ Šaj čhinen tele ča o stromi, so džanen, hoj na anen ovocje, hoj

te ačhaven oda, so tumenge kampil, hoj te zalen o foros.”

21

Te pes arakhel murdardo manuš pre maľa

¹ “Te pes pre phuv, so tuke del o RAJ, tiro Del, arakhela murdardo manuš a na džanela pes, ko les murdarda, ² akor džana o vodci the o sudci andral o fori, so hine pašal, a merinena, sar dur hin leskero telos le forendar. ³ Sar pes dodžanena, savo foros hino nekpašeder, lena ola foroskere vodci gurumňa, savi mek na kerđa ňisavi buči, ⁴ lidžana la paš o jarkos, so furt čulal, andre dolina, kaj mek šoha (ňikda) na sas orimen e phuv, a ode lake phagena e meň. ⁵ Palis ode avena o levitska rašaja, bo len peske kidľa avri o RAJ, tiro Del, hoj leske te služinen, hoj te požehňinen andre RAJESKERO nav a te rozsudzinen dojekh vesekedišagos abo oda, te vareko avre dženes dukhavela. ⁶ Palis savore vodci ole forostar, so hino nekpašeder ke oda murdardo dženo, thovena (omorena) o vasta le paňeha upral e gurumňi, savake phagle e meň paš o paňi. ⁷ A phenena: ‘Amen na murdarđam kale manušes a na dikhľam, ko kada kerđa. ⁸ Ó RAJEJA, odmuk tire Izraelike manušenge, saven cindal avri. Ma domuk, hoj te čhoren avri o rat le manušeske, so nič na kerđa.’ Avke len na ela binos vaš oda manuš. ⁹ Te kereha oda, so o RAJ prikazinel, na aveha vinovato vaš oda murdaripen.”

Pal e zaili romňi

10 “Sar o RAJ, tiro Del, tuke dela o ňerindipen andro mariben pro ňeprijaťela a sar zaleha le manušen, 11 šaj peske les romňake ola džuvľa, savi ela maškar lende igen šukar a sava tu kameha. 12 Palis la an khere. Oj peske mi holinel o šero, mi strihinel o naja, 13 mi čhivel tele o gada, andre save sas zaili, a mi dživel andre tiro kher. Mi rovel pal peskero dad the daj calo čhon a palis la šaj les romňake. Oj ela tiri romňi a tu lakero rom. 14 Ale te tuke palis zdžungľola, premuk la a oj ela slobodno te džal, kaj kamel. Dživehas laha, vašoda laha našti keres sar otrokiňaha, hoj la bikeneha.”

O pravos le ešebne čhaskero

15 “Te varesave muršes hin duj romňija; jekha kamel, ale dujtona na; a te lenge ulona muršora, ale o ešebno (peršo) muršoro ela olatar, sava na kamel, 16 palis andre oda džives, sar rozđelinela o dedictvos maškar o čhave, o pravos, so hin le ešebne čhas, našti del ole čhaske, savo les sas olatar, sava kamel. 17 Mušinel te del pravos sar ešebnes ole čhas, savo les sas olatar, sava na kamel, a dela les duvar ajci kotor savorestar, so les hin, bo ov hin o ešebno, ko sikavel pre le dadeskeri zor.”

Pal o zacato čhavo

18 “Te hin varekas zacato čhavo, so pes na poddel a na šunel peskere dades the peskera da, choc leske dovakeren, 19 leskero dad the e daj les mi len a mi lidžan paš e brana ko foroskere vodci. 20 Mi phenen lenge: ‘Kada amaro čhavo hino zacato, na poddel pes a na kamel amen te

šunel; a mek hino papačis the pijakos.’ ²¹ Palis savore murša andral oda foros les mi murdaren le barenca. Kavke khoseha avri o nalačhipen maškar peste. Mi šunel oda calo Izrael a mi daral pes.”

Pal o manuš figimen pro kašt

²² “Te vareko kerđahas ajsi veca, vaš soske peske zaslužindahas te merel, a figindahas pes pro kašt, ²³ na mukeha leskero țelos ode te figinel prekal e rat. Mušines les te parunel mek oda džives, bo ko hino figimen pro kašt, hino le Devlestar prekošlo. Ma meľaren e phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, andro đedictvos.”

22

Aver zakoni

¹ “Te dikheha gurunňora abo bakrores, hoj našliľa avre dženeske, ma predđa pašal lende, sar te len na dikhlalas, ale an len leske pale. ² Ale te oda dženo beșela tutar dur a tu na džaneha, kaskero oda džviroș hin, an les ke tute khere a mi ačhel ode, medik les oda dženo na rodela. Palis les deha leske pale. ³ Kavke ker the le somariha, le gadenca the savore vecenca, so nașada aver dženo, te oda arakhlal. Ma visar tut lestar het, ale pomožin leske.

⁴ Te dikheha pro drom, hoj le avre dženeskero somaris abo bikos peľa, ma visar tut lestar, ale pomožin leske les te hazdel upre.

⁵ E džuvli te na urel pre peste muršikane gada a o murša te na uren o džuvlikane gada. Bo o Del naști avri ačhel oles, ko kada kerel.

⁶ Te džaha le dromeha a jekhvareste dikhlalas pro stromos abo pre phuv le čiriklengero hñizdos a andre le cikne čiriklen abo o jandrore, a lengeri daj bešlahas pre ola jandrore abo pro čiriklore, ma le la da le čiriklorenca. ⁷ Le čirikloren peske šaj les, ale lengeri da muk, hoj tuke te džal mištes a but te džives.

⁸ Sar tuke ačhaveha nevo kher, ker tuke pašal e strecha zabradli, hoj te na avel pre tu e vina vaš o rat, te vareko perela tele pal e strecha a murdarela pes.

⁹ Ma sadzin andre peskeri viñica aver semena. Te kada kereha, mušines te oddel le RAJESKE savoro ulipen la viñicakero the savoro, so sadz-indał.

¹⁰ Ma orin e mała avke, hoj pal o pluhos jekhetane phandeha le guruves the le somaris.

¹¹ Ma uri pre peste o gada, so hine kerde jekhetane la vlnatar the lanostar.

¹² Pre tiro plaštós telal prisiv špargici pašal o štar agora.”

Te o rom phenel pre romñi, hoj na sas pačivali

¹³ “Te o murš peske lela romña, pašlola laha a paloda leske džunglola, ¹⁴ te palis chudela pal late te vakerel falošnones a nalačo hiros pal late lidžala a phenela: ‘Sar la ilom romñake a kamlom laha te pašlol, avlom pre oda, hoj na sas pačivali,’ ¹⁵ akor o dad the e daj ola džuvlake lena e lepeda, pre savi sovenas odi rat o terne, a anena e lepeda a sikavena le vodcenge andro foroskere brani, hoj te dikhen, hoj sas pačivali čhaj. ¹⁶ Akor lakero dad phenela le vodcenge:

‘Diňom mira čha romňake kale muršeske, ale oj leske džungliľa. ¹⁷ Falošnones pre late vakerel a phenel, hoj na sas pačivali, sar la iľa romňake. Ale kada sikavel, hoj miri čhaj sas pačivali.’ Avke rozkerena e lepeda anglo vodci le foroskere. ¹⁸ Palis o vodci andral oda foros mušinena te lel ole muršes a te marel les. ¹⁹ A mek paš oda mušinela te počinel šel rupune love lakere dadeske vaš oda, hoj la pačivala džuvľa andral o Izrael kerđa napačivalake. Odi džuvli ela dureder leskeri romňi a šoha (ňikda) la našti premukel.

²⁰ Ale te ela čačipen, so oda murš pal late vakerelas, a la na ulahas, soha pes te presikavel, hoj sas pačivali, ²¹ akor o vodci la lena paš lakero dadeskero vudar a o murša ole foroskere la murdarena le barenca, bo andro Izrael kerđa baro nalačhipen oleha, hoj andre le dadeskero kher kerđa lubipen. Kaleha khoseha avri o nalačhipen maškar peste.”

Pal o napačivaliben

²² “Te prichudena le muršes paš oda, sar pašlol la džuvľaha, sava hin rom, akor mi merel o murš the e džuvli. Avke khosena avri o nalačhipen andral o Izrael.

²³ Te e pačivali džuvli ela mangadi imar varesave muršeha a te aver murš andro foros laha pašľlahas, ²⁴ akor anen sodujdženen paš e foroskeri brana a murdaren len le barenca: la džuvľa vašoda, bo na vičinelas, hoj lake te pomožinen, choc sas andro foros, a le muršes, bo pašľiľa avre dženeskera mangada džuvľaha. Kaleha khosena avri o nalačhipen maškar peste.

²⁵ Ale te arakhlahas o murš mangađa džuvla pre maľa, chudlahas la a našilu pašlilahas laha, akor ča oda murš mušinel te merel. ²⁶ La džuvla ma ker nič. Oj na kerđa nisavo binos, vaš soste mušindahas te merel. Oda hin avke, sar te vareko varekas murdarđahas: O murdarđo manuš vaš oda našti. ²⁷ Aňi odi džuvli vaš oda našti, bo arakhlä la pre maľa, a oj vriskinelas, ale na sas ode ņiko, ko lake pomožindahas.

²⁸ Te varesavo murš arakhlahas la džuvla, savi mek hiňi pačivali a nane mangađi, a te la chudlahas, pašlilahas laha a prichudlehas len paš oda, ²⁹ o murš, savo laha pašlila, dela penda (50) rupune love lakere dades a oj ačhela leskeri romňi, bo laha našilu pašlila. Šoha la našti omukel.”

23

¹ “Ňiko peske našti lel romňake le dadeskera romňa, bo oleha kerel ladž peskere dadeske.”

Ko našti avel maškar o manuša le RAJESKERE

² “Ňisavo murš, savo sas kastrimen avri avke, hoj leskero muršiben sas rozpučimen abo odčhimen, našti avel maškar o manuša le RAJESKERE, sar hine zgele.

³ Ňiko, ko ulila sar kopirdanos (kopilakos), aňi leskere potomki dži andro dešto pokoleňje našti aven maškar o manuša le RAJESKERE, sar hine zgele.

⁴ O Ammončana the o Moabčana aňi lengere potomki dži andro dešto pokoleňje našti aven maškar o manuša le RAJESKERE, sar hine zgele.

⁵ Bo na avle paš tumende le mareha the le

pañeha pro drom, sar avenas avri andral o Egipt, a vičinde pre tumende le Bileam, le Beoriskere čhas, andral o Petor andro Aram-Naharajim*, hoj tumen te prekošel. ⁶ Ale o RAJ, tumaro Del, na kamla te šunel avri le Bileam, ale visarda oda prekošiben pro požehnañje, bo o RAJ, tumaro Del, tumen kamel. ⁷ Medik dživena, šoha (ñikda) ma keren nič prekal lengero smirom añi prekal oda, hoj lenge te džal mištes.

⁸ Ma dikhen tele le Edomčanen, bo hine tumari famelija, añi le Egiptanen, bo bešenas andre lengeri phuv sar cudzinci. ⁹ O čhave andral lengero trito pokoleñje šaj aven maškar o manuša le RAJESKERE, sar hine zgele.”

Pal o žužipen andro taboris

¹⁰ “Te san andro taboris akor, sar hin o mariben, chrañinen tumen savorestar, so hino nažužo. ¹¹ Te ela maškar tumende murš, savo pes melarela peskere semenostar, sar sovelas, mušinel te džal avri andral o taboris pre calo džives. ¹² Angloda, sar zaračola, thovela (omorela) pes le pañeha a palis, sar zadžala o kham, šaj avel pale andro taboris.

¹³ Avri le taboristar ela than, kaj džana pro budaris. ¹⁴ Mi el tumen lopatki paš o sersami, a medik džana pro budaris, kerena chev a palis oda začivena. ¹⁵ O RAJ, tumaro Del, hino maškar tumende andro taboris, hoj tumen te chrañinel a te del tumenge le ñeprijateľen andro vasta. O taboris mušinel te el sentno, hoj o RAJ te

* 23:5 Oda hin e Mezopotamija.

na dikhel maškar tumende oda, so hin pre ladž, a te na visalol tumendar.”

Aver prikazi

¹⁶ “Te denašela otrokos peskere rajestar ke tute, ma bičhav les pale leskere rajeske. ¹⁷ Mi bešel maškar tumende andre varesavo tumaro foros, pre oda than, kaj peske kidela avri; ma trapin les!

¹⁸ Ma domuk andro Izrael nisava džuvľake abo muršeske te ačhel chamoskeri lubňi abo chamoskero lubaris. ¹⁹ Andro Chamos le RAJESKERO, tumaro Devleskero, ma anen sar daros o počiňiben le lubariskero abo la lubňakero, bo o RAJ, tumaro Del, ajsen našti avri ačhel.

²⁰ Te des kečeň le Izraelitas love abo chaben abo vareso aver, ma le lestar interesis. ²¹ Ale te des kečeň le cudzincos, šaj lestar les interesis, ale le Izraelitastar ma le, hoj tut o RAJ, tiro Del, te požehňinel andre savoreste, so kereha andre phuv, savi džas te zalel.

²² Te des lav tire RAJES, tire Devles, ma prethov oda te kerel, bo ov čačes tutar užarela, hoj te keres oda, so phendal. Te na dolikereha oda lav, ela tut binos anglo RAJ, tiro Del. ²³ Te na deha lav le RAJES, na ela tut binos, ²⁴ ale savoro, so phenela tiro muj la veraha le RAJESKE, tire Devleske, mušineha te dolikerel, bo diňal les lav korkoro pestar.

²⁵ Te džaha andre viňica avre dženeskeri, šaj chas ode ajci hroznos, keci kames, ale našti tuke les o hroznos andro košaris. ²⁶ Te džaha prekal e maľa avre dženeskeri, kaj barol e pšeňica,

šaj tuke kides o klasi le vasteha, ale naši len čhingeres le kosakoha.”

24

O zakonos pal o rozvodos

¹ “Te peske o murš lel romňa a palis leske džunglöl, bo arakhel pre late vareso nalačo, mi pisinel lake rozvodno lil, mi del les lake a mi bičhavel la het andral o kher. ² Sar lestar oddžala, šaj peske la lel aver rom. ³ Ale te pes ačhela, hoj džunglöla the dujtone romeske a ov lake pisinela o rozvodno lil a dela les lake a bičhavela la het andral o kher, abo te pes ačhela, hoj lakero dujto rom merela, ⁴ lakero ešebno (peršo) rom peske la naši lel pale romňake, bo leske hiňi imar meľardi andre. Oda ulahas anglo RAJ džungipen. Ma an o binos pre phuv, so tuke del andro dĕdictvos o RAJ, tiro Del.”

Aver zakoni

⁵ “O murš, savo peske mekča ila romňa, naši džal andro mariben a naši les ispiden aňi andre aver služba. Ačhela khere berš, hoj te kerel radišagos peskera romňake.

⁶ Te varekas des kečeň, ma le lestar andre zaloha o malmoskero bar, bo olestar dživel e famelija.

⁷ Te pes avľahas pre oda, hoj vareko zaila avre Izraelitas, kerelas leha sar otrokoha a bikenda les, akor oda, ko les zaila, mi merel. Kavke khoseha o nalachipen andral o Izrael.

⁸ Le rašajenge phendom, so te keren, te varekas ela malomocenstvo. Keren savoro avke, sar o levitska rašaja tumenge prikazinena.

⁹ Leperen peske pre oda, so o Del kerđa la Mirijamake, sar džanas avri andral o Egipt.

¹⁰ Sar deha kečeň avre dženes, ma dža andre leškero kher te lel e zaloha. ¹¹ Užar avri a oda dženo, kas diňal kečeň, mi anel avri e zaloha. ¹² Te hino oda dženo čoro, na mukeha tuke prekal e rat oda, so tut diňa sar zaloha. ¹³ Sar zadžala o kham, de leske pale o plaštos, hoj les te el, soha pes te učarel. Ov tuke palikerela a kavke aveha čačipnaskero anglo RAJ, tiro Del.

¹⁴ Ma trapin le čore manušes, savo kerel prekal tu buči, avke hoj leske zaačhaveha o počiniben, či hino Izraelitas vaj cudzincos, savo bešel andre tire fori. ¹⁵ O počiniben leske de mek andre oda džives angloda, sar zaperela o kham, bo hino čoro a dživel olestar, so zarodel. Te oda na kereha, vičinel ko RAJ angle tu a ela tut binos.

¹⁶ O dada našti en murdarde vaš o binos, so kerde lengere čhave, aňi o čhave vaš o dada, ale dojekh merela vaš peskero binos.

¹⁷ Pro sudos ma previsar o pravos le cudzincoskero aňi le šiotengero a la vdovatar ma le o gada andre zaloha. ¹⁸ Leper tuke, hoj salas otrokos andro Egipt a hoj tut odarik cinda avri o RAJ, tiro Del. Vašoda tuke prikazinav, hoj ada te dolikeres.

¹⁹ Sar skideha o ulipen pal tiri maľa a bistereha ode snopos, ma visar tut pale. Mi ačhel le cudzincoske, la šiotake abo la vdovake, hoj tut te požehňinel o RAJ, tiro Del andre savoreste, so kereha. ²⁰ Sar skideha o olivi pal o stromi, ma dža dujtovar te dokidel, so upre ačiľa, ale

muk vajkeci prekal o cudzinci, široti the vdovi. ²¹ Sar skideha o hroznos pal tiri viñica, ma dža dujtovar te dokidel upre, ale oda, so ačhela, muk prekal o cudzinci, široti the vdovi. ²² Leper tuke, hoj salas otrokos andro Egipt. Vašoda tuke prikazinav, hoj ada te dolikeres.”

25

¹ “Te pes duj murša maškar peste vesekedina a džana oleha pro sudos, hoj len o sudci te rozsudzinen, le čačipnaskeres kempel te ospravedlñinel a le vinovates te odsudzinel. ² Te o vinovato peske zaslužinel te el mardo le bičoha abo la pacaha, o sudcas les thovela te pašlol pre phuv a angle leste les marena ajci rani, keci peske zaslužinel. ³ Našti chudel buter sar saranda (40) rani. Bo te les mardalas buter sar saranda rani, kerdalas leske ladž anglo aver Izraeliti.

⁴ Na phandeha o piskos la gurumñake, savi kerel buči, hoj te na chal.”

Te merela o rom bi o čhavo

⁵ “Te duj phrala bešena jekhetane a jekh lendar merela bi o čhavo, leskeri romñi našti džal romeste andre aver famelija. Lakero šogoris peske la mušinela te lel ⁶ a lengero ešebno (peršo) čhavo pes rachinela sar čhavo ole phraleskero, savo muľa. Ov lidžala leskero nav, hoj te na bisteren pre leste andro Izrael.

⁷ Ale te lakero šogoris peske la na kamela te lel romñake, oj mušinela te džal paš e foroskeri brana a te phenel ode le vodcenge: ‘Mire romeskero phral man na kamel romñake,

hoj te dolikerel o nav le phraleskero andro Izrael. Na kamel mange te kerel oda, so mušinel sar šogoris.’ ⁸ Akor les o foroskere vodci privičinena, hoj leha te vakeren. Te pale phenela, hoj la na kamel te lel romňake, ⁹ mušnela e šogorkiňa te avel paš leste a anglo vodci leske lela tele jekh sandalka pal o pindro, čhungarela leske andro muj a phenela: ‘Avke pes mi ačhel le muršeske, savo na kamel te del potomkos peskere phrales.’ ¹⁰ Leskera famelija sako džanela andro Izrael sar ‘e famelija le muršeskeri, saveske sas e sandalka ili tele.’”

Aver prikazi

¹¹ “Te pes duj murša marena maškar peste a e romňi jekhe muršeskeri leske kamela te pomožinel, avke, hoj avre muršes chudela maškar o čanga, ¹² takoj lake odčhin o vast. Ma av ke late jileskero!

¹³ Te na avel tut dvojita vahi – phareder the lokeder – ¹⁴ a ma klamin ņikas oleha, hoj tut ela andro kher dvojito mira – bareder the cikneder. ¹⁵ Te važinena the merinena o veci pačivales, o RAJ, tumaro Del, tumen dela bareder dživipen pre kadi phuv, so tumenge del. ¹⁶ O RAJ, tumaro Del, našti avri ačhel ņikas, ko važinel napačivalones.

¹⁷ Leperen tumenge, so tumenca kerde o Amaleka pal o drom, sar avenas avri andral o Egipt. ¹⁸ Sar sanas slaba a strapimen, avle pre tumende palunestar a murdarde savoren, so na birinenas; on pes na daranas le Devlestar. ¹⁹ Sar o RAJ, tumaro Del, tumen dela o smirom

tumare ņeprijateľendar andre phuv, so džan te zalel sar d'edictvos, khosena avri o leperiben pro Amaleka tel o ņebos. Ma bisteren pre oda!”

26

O dari le ešebne ulipnastar

¹ “Sar avena andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, andro d'edictvos, a sar la zalena the bešena andre, ² sako mušinel te lel savore ulipnastar o ešebno (peršo) kotor, so barol andre phuv, so tuke del o RAJ. Mi thovel oda andro košaris a mi anel pre oda than, so peske kidela avri o RAJ pro lašariben. ³ Džan pal o rašaj, savo ode akor služinela, a phenen leske: ‘Adadžives phenav avri anglo RAJ, angle miro Del, hoj avl'om andre phuv, so la veraha phenda amare dadenge, hoj la amenge dela.’ ⁴ Palis o rašaj lela o košaris andral tumare vasta a thovela les anglo oltaris le RAJESKERO, tumare Devleskero. ⁵ Palis phenena anglo RAJ: ‘Miro dad sas Aramejčanos, savo phirelas than thanestar a geľa andro Egipt frima manušenca. Ode dživelas sar cudzincos a pal o but berša lestar ačila baro the zoralo narodos. ⁶ Ale o Egiptana amenca namištes kerenas, trapinenas amen a ispidenas amen andre buči sar otroken. ⁷ Akor amen vičinahas ko RAJ, ko Del amare dadengero. Ov amen šundľa avri a dikhľa amaro pharipen, trapišagos the dukh. ⁸ Avke amen o RAJ iľa odarik avri peskera bara zoraha a kerďa bare znameňja le zazrakenca, so anelas bari dar. ⁹ Andľa amen pre kada than a diňa

amenge kadi phuv – e phuv, kaj čuĵal o thud the o medos. ¹⁰ Vašoda akana andom o ešebno (peršo) ulipen la phuvatar, so man tu diĵal, RAJEJA.’ Palis thoven o košaris anglo RAJ, tumaro Del, a banduven anglo RAJ. ¹¹ Avke tu the tiri famelija keren oslava, hoj te palikeren le RAJESKE vaš savoro laĵho ulipen, so tumen diĵa. Ma bisteren te viĵinel le Leviten the le cudzincen, save bešen maškar tumende, hoj te chan tumenca.

¹² Sako berš pes del o dešto kotor savorestar, so barila pre maĵa, ale sako trito berš pes oda dešto kotor mušinel te del le Levitenge, le cudzincenge, le širotenge the le vdovenge andre tumare fori, hoj te chan a te ĉalon. ¹³ Palis phenaha anglo RAJ, tiro Del: ‘Andom avri andral miro kher o chaben, so sas dino le RAJESKE, a diĵom oda le Levitenge, le cudzincenge, le širotenge the le vdovenge, avke sar mange prikazindaĵ. Dolikerdom sa, so prikazindaĵ a pre nisoste na bisterdom. ¹⁴ Na chalom olestar, sar somas andro smutkos; na ilom niĉ olestar andral miro kher, sar somas nažužo, a na diĵom oda sar obeta prekal o mule. Šundom tut RAJEJA a kerdom sa avke, sar prikazindaĵ pal o dešto kotor. ¹⁵ Mangav tut, dikh andral o ņebos pal tiro sentno than a požeĵnin tire Izraelike manušen the e phuv, kaj čuĵal o thud the o medos, e phuv, so amenge diĵal, avke sar diĵal lav la veraha amare dadenge.’ ”

O Izrael hino le RAJESKERO narodos

¹⁶ “Adadžives tumenge o RAJ, tumaro Del, prikazinel, hoj te dolikeren kala zakoni the

prikazaŋja. Dikhen pre oda, hoj len te dolikeren cale tumare jileha the dušaha. ¹⁷ Adadžives phendaŋ, hoj o RAJ ela tumaro Del a hoj phirena pal leskere droma, hoj dolikerena leskere zakoni the prikazaŋja a hoj šunena les. ¹⁸ A the o RAJ adadžives phenda, hoj tumen avena leskere manuša, avke sar anglođa phenda la veraha, a prikazinel tumenge, hoj te dolikeren savore leskere prikazaŋja. ¹⁹ O RAJ tumendar kerela bareder sar savore narodi, so stvorinda. Tumen chudena e pačiv, e slava the o baro nav a avena o sentno narodos le RAJESKE, tumare Devleske, avke sar phenda.”

27

O bara pro leperiben

¹ O Mojžiš le Izraelike vodcenca prikazinda le manušenge: “Dolikeren dojekh prikazis, so tumenge adadžives dav. ² Andre oda džives, sar predžana o paŋi Jordan andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro, Del, ačhaven peske bare bara a pomakhen len le vapnoha. ³ Pisinin pre lende savore lava kale zakonoskere, sar predžana prekal o Jordan andre phuv, so tumenge del o RAJ, tumaro Del, andre phuv, andre savi čulal o thud the medos, avke sar tumen diňa lav o RAJ, o Del tumare dadengero. ⁴ Avke, sar predžana prekal o Jordan, ačhaven ola bara pro verchos Ebal, avke sar adadžives tumenge prikazinav, a pomakhen len le vapnoha. ⁵ Ode le RAJESKE, tumare Devleske, ačhaven oltaris le bendar, so na sas oprikerde le trastune sersamoha. ⁶ Ole

barendar ačhavena oltaris le RAJESKE, tumare Devleske, a anena leske upre o labarde obeti. ⁷ Mek obetinena e smiromoskeri obeta, hoj ode te chan a te radisaŝon anglo RAJ, tumaro Del. ⁸ Pro bara pisinen savore lava le zakonoskere ŝukares a miŝtes.”

⁹ Palis o Mojžiŝ the o levitska raŝaja phende savore Izraelitenge: “Čhit a ŝun, Izrael! Adadžives ačhilan o manuŝa le RAJESKERE, tumare Devleskere. ¹⁰ Vaŝoda ŝunen o hangos le RAJESKERO, tumare Devleskero a dolikeren leskere prikazaŝja the o lava, so adadžives tumenge dav.”

O požehnaŝje the o prekoŝiben

¹¹ Mek oda džives o Mojžiŝ prikazinda le manuŝenge:

¹² “Sar predžana o Jordan, akor pes mi ačhaven pro verchos Gerizim o Izraelike kmeŝi o ŝimeon, o Levi, o Juda, o Jissachar, o Jozef the o Benjamin pro požehnaŝje. ¹³ A o kmeŝi o Ruben, o Gad, o Aŝer, o Zebulun, o Dan the o Naftali mi ačhen pro verchos Ebal pro prekoŝiben.”

O prekoŝibena

¹⁴ “O Leviti mi phenen zorale hangoha savore Izraelike murŝenge:

¹⁵ ‘Prekoŝlo hino oda, ko kerela peske varesavi modla le kaŝtestar, barestar abo trastestar a počoral la laŝarela; bo le RAJESKE oda džunglol.’

A savore manuŝa mi phenen: ‘Amen!’

¹⁶ ‘Prekoŝlo hino oda manuŝ, ko na del pačiv peskere dades the da.’

A savore manuŝa mi phenen: ‘Amen!’

17 'Prekošlo hino oda manuš, ko peske zalela e phuv avre dženeskeri avke, hoj thovela dureder peskeri hrañica.'

A savore manuša mi phenen: 'Amen!'

18 'Prekošlo hino oda, ko le kore manušes lidžala pal o nalačo drom.'

A savore manuša mi phenen: 'Amen!'

19 'Prekošlo hino oda manuš, ko previsarel o pravos le cudzincenge, le šiotenge the le vdovenge.'

A savore manuša mi phenen: 'Amen!'

20 'Prekošlo hino oda manuš, ko pašlola le dadeskera romñaha, bo kerel ladž peskere dadeske.'

A savore manuša mi phenen: 'Amen!'

21 'Prekošlo hino oda manuš, ko pašlola le džvirencu.'

A savore manuša mi phenen: 'Amen!'

22 'Prekošlo hino oda manuš, ko pašlola peskera pheñaha abo peskera ñevlastna pheñaha.'

A savore manuša mi phenen: 'Amen!'

23 'Prekošlo hino oda manuš, ko pašlola peskera sasaha.'

A savore manuša mi phenen: 'Amen!'

24 'Prekošlo hino oda manuš, ko počoral murdarela avre dženes.'

A savore manuša mi phenen: 'Amen!'

25 'Prekošlo hino oda manuš, ko vaš o love murdarela avre dženes, so na kerda nič.'

A savore manuša mi phenen: 'Amen!'

26 'Prekošlo hino oda manuš, ko na dolikerela o lava le zakonoskere a na dživela pal lende.'

A savore manuša mi phenen: ‘Amen!’ ”

28

O požehnaŋja

¹ “Te čačes šunena le RAJES tumare Devles; te dolikerena leskere prikazaŋja, so tumenge adadžives dav, a dživena pal lende, ov tumen hazdela upral savore narodi pre phuv. ² Te šunena o lava le RAJESKERE, tumare Devleskere, avena pre tumende savore kala požehnaŋja a ačhena pre tumende:

³ Požehŋimen aveha andro foros a požehŋimen aveha pre maľa.

⁴ Požehŋimen ena o čhave, so tutar ulona, požehŋimen ela o ulipen tira phuvakero, o gurumŋora tire dobitkostar the o bakrore tire stadostar.

⁵ Požehŋimen ela o zrnos andre tiro košaris a o chumer pre tiri tabla.

⁶ Požehŋimen aveha, sar džaha andre, a požehŋimen aveha, sar džaha avri.

⁷ O RAJ zničinelena tumare ŋeprijaťelēn, sar pre tumende avena. Jekhe dromeha pre tumende avena, ale efa dromenca tumendar denašena.

⁸ O RAJ prikazinela, hoj te en požehŋimen tumare chabeneskere skladi the savoro, sostar pes chudena tumare vasta. Požehŋinela tumen andre phuv, so tumenge del.

⁹ Te dolikerena o prikazaŋja le RAJESKERE, tumare Devleskere, a te phirena pal leskere droma, kerela tumendar peskero sentno narodos, avke sar phendā la veraha. ¹⁰ Palis savore narodi pre phuv dikhena, hoj san le RAJESKERE avrikidle

manuša, a darana pes tumendar. ¹¹ O RAJ tumen dela but lačhipen – požehñimen ena o čhave, so tumenge ulona, the o ulipen tumara phuvakero the o gurunñora tumare dobitkostar andre kadi phuv, so phendã la veraha tumare dadenge.

¹² Otkerela tumenge peskere ñeboskere skladi, hoj te bičhavel o brišind, kana kampel, a požehñinela savori tumari buči. Tumen dena kečeñ le naroden, ale na mušinena te lel kečeñ ñikastar. ¹³ O RAJ tumendar kerela šero a na chvostos, avena furt upre a šoha na avena tele, te čačes šunena savore prikazañja le RAJESKERE, tumare Devleskere, so tumenge adadžives dav, a dživena pal lende. ¹⁴ Ma visaren tumen añi pre jekh añi pre aver sera le lavender, so tumenge adadžives prikazinav, hoj te na džan pal aver devla a te na služinen lenge.”

O prekošibena, te na šunena

¹⁵ “Ale te na šunena le RAJES, tumare Devles; te na dolikerena leskere prikazañja, so tumenge adadžives dav, a na dživena pal lende, avena pre tumende savore kala prekošibena:

¹⁶ Prekošlo aveha andro foros a prekošlo aveha pre mała.

¹⁷ Prekošlo ela o zrnos andre tiro košaris a o chumer pre tiri tabla.

¹⁸ Prekošle ena o čhave, so tutar ulona, prekošlo ela o ulipen tira phuvakero, o gurunñora tire dobitkostar the o bakrore tire stadostar.

¹⁹ Prekošlo aveha, sar džaha andre, a prekošlo aveha, sar džaha avri.

²⁰ O RAJ pre tumende bičhavela o prekošiben, e dar the e bibach pre savoro, so kerena a sostar pes chudena tumare vasta, dži akor, medik tumen na khosela tele pal e phuv a medik tumen na zničinel a vaš tumare nalače skutki, bo les omuklan. ²¹ O RAJ pre tumende domukela baro nasvaliben, medik na merena avri andre phuv, so džan te zalel. ²² O RAJ tumen marela le nasvalibenenca, hoj šuvlona a ela tumen bare horučki; mukela pre tumende baro tačipen the šukiben; dela plesna pro ulipen a avke les zničinel. Kada pes tumenge ačhela, medik na merena. ²³ Andral o ņebos na dela ņisavo brišind a tumari phuv ela ajsi zorali sar trast. ²⁴ O RAJ na dela brišind pre phuv, ale pošu the prachos, so avela andral o ņebos pre tumende dži akor, medik na avena zničimen.

²⁵ O RAJ domukela, hoj o ņeprijateľa upral tumende te ņerinen (zvitazinen). Jekhe dromeha avena pre lende, ale efa dromenca lendar denašena. Sar dikhena aver narodi pre phuv, so pes tumenca ačhila, igen pes darana. ²⁶ Tumare mule ņeli chana o ņeboskere čirikle the o džvirini pre phuv a ņiko len pašal na tradela avri. ²⁷ O RAJ pre tumende bičhavela o vredi (vredi), ajse sar andro Egipt. Ela tumen ger pal calo ņelos a chandžola tumen, ale na sastona olestar avri. ²⁸ O RAJ kerela, hoj te na aven paš e godi a te aven kore the diline. ²⁹ Dživese hmatinena avke sar o kore manuša andro kalipen a našti arakhena o drom. Na ela tumen bach andre ņisoste, so kerena; aver tumen furt trapinena a občorarena a ņiko tumenge na pomožinela.

³⁰ Tu aveha mangado la džuvľaha, ale aver dženo pašľola laha; ačhaveha o kher, ale na bešeha andre; sadzineha e viňica, ale na chaha latar o ulipen. ³¹ Angle tire jakha tuke murdarena la gurumňa, ale o mas latar na chaha; angle tire jakha tuke čorena le somaris, ale na dena tuke les pale. O ňeprijateľa tuke čorena o stados, ale na ela ňiko, ko tuke pomožindahas. ³² Dikheha pre oda, sar tire čhaven the čhajen lel aver narodos otrokenge. Užareha pre lende sako džives, ale nič oleha našti kereha. ³³ O manuša, saven na prindžarehas, chana o ulipen tira bučakero a tut na ela nič, ča igen baro pharipen calo dživipen. ³⁴ Ačheha dilino olestar, so dikheha pašal tute. ³⁵ O RAJ tut marela le vredenca pro kľoča the pro pindre, le petendar dži o šero, ale našti olestar sastoha avri.

³⁶ O RAJ ľidžala tumen the tumare kralis andre cudzo phuv, kaj angloda na dživenas tumen aňi tumare phure dada. Ode služinena le kaštune the barune devlenge. ³⁷ O manuša andre ola phuva, kaj tumen o RAJ tradela avri, predarana olestar, so pes tumenge ačhila; avena lenge pre vistraha a asana tumendar.

³⁸ Sadzinena but semenos pre maľa, ale frima ulipen skidena, bo chana les o maľakere grajora. ³⁹ Sadzinena o viňici a starinena tumen pal lende, ale e mol lendar na pijena aňi na kiden a upre o hroznos, bo e viňica chana o kirme. ⁴⁰ O olivakere stromi barola všadzik pre phuv, ale lengere olejoha tut na pomazineha, bo o olivi sig perena tele. ⁴¹ Ela tumen čhave the čhaja, ale našavena len, bo ena zaile. ⁴² Pre savore tumare

stromi the pro mali ena o maľakere grajora.

⁴³ O cudzincos, savo bešel maškar tumende, ela furt barvaleder the zoraleder, ale tumen avena čoreder a našavena e zor. ⁴⁴ Ov tumen dela kečeň, ale tumen les na. Ov ela o šero a tumen o chvostos.

⁴⁵ Avena pre tumende savore kala prekošibena a ena tumenca, medik tumen na zničinel, bo na šundān le RAJES, tumare Devles, a na dolikerđan o zakoni the prikazaňja, so tumenge diňa.

⁴⁶ Ena pre tumende the pre tumare potomki pro furt sar znameňje the vistraha. ⁴⁷ Vašoda, hoj na služinenas cale jileha the radišagoha le RAJESKE, peskere Devleske, sar tumen sas savoro, ⁴⁸ služinena bokhale the smedne tumare ňeprijateľenge, saven pre tumende bičhavela o RAJ. Avena čore a na ela tumen so te urel. Kerela, hoj te cerpinen tel e phari buči*, medik tumen na zničinel.

⁴⁹ O RAJ anela pre tumende le narodos pal oki sera la phuvakeri; sar orlos priletinel oda narodos a na achaľuveha leskeri čhib. ⁵⁰ Oda narodos ela bijileskero a na sajinela aňi le phure manušen aňi le cikne čhavoren. ⁵¹ Chala tumaro dobitkos the ulipen, medik tumen na zničinel. Na mukela tumenge aňi zrnos, aňi mol, aňi olejos, aňi gurunňen, aňi bakren, medik na merena bokhatar. ⁵² Džala pre dojekh foros andre tumari phuv, so diňa tumenge o RAJ, tumaro Del. Rozačhavela pes pašal savore fori medik lenge na perena tele o bare, zorale muri, pre save pes mukenas.

* **28:48** E Hebrejiko čhib: thovela tuke o trastuno jarmo pre meň

⁵³ Sar tumare nepřijateľa ena rozačhade pašal tumare fori, avena ajse bokhale, hoj chana oda so tumendar ulila – o mas tumare čhavengero the čhajengero, saven tumenge diňa o RAJ, tumaro Del. ⁵⁴⁻⁵⁵ Mek the o nekkovleder a nekrajikaneder murš maškar tumende chala peskere čhavengero mas a ela ajso skupo, hoj na dela te chal aňi peskere phrales aňi peskera romňa, sava kamel, aňi peskere čhaven, so leske mek ačhena te dživel. Na ela nič aver te chal andre oda pharipen, sar tumen o nepřijateľis phandela andre, akor sar pes rozthovela pašal tumare fori. ⁵⁶ Mek the e nekkovleder a nekrajikaneder džuvli maškar tumende, so sas ajsi kiňešno the barikaňi, hoj aňi o pindro na mušinelas te thovel pre phuv, ela ajsi skupo ke peskero rom, saves kamel, ko čhavo, abo ke čhaj, ⁵⁷ hoj chala počoral peskere čhavořes, savo lake mekča ulola, a the oda, so latar avela avri pal o ločhuviben – a na dela len nič olestar te chal. Bo na ela nič aver te chal andre oda pharipen, sar tumen o nepřijateľis phandela andre, akor sar pes rozthovela pašal tumare fori.

⁵⁸ Te na dolikerena a na dživena pal kala lava, so hine pisimen andre kada zvitkos, a te na darana kale slavne the darandutne navestar le RAJESKERE, peskere Devleskere, ⁵⁹ o RAJ domukela pre tumende the pre tumare potomki bare rani, bari bibach, so likerela but, the meribnaskere nasvalibena, so pes na dela te sastarel. ⁶⁰ Anela pre tumende pale o nasvalibena, so predžidilan andro Egipt a ačhena pre tumende furt. ⁶¹ O RAJ the pre tumende

bičhavela všelijake nasvalibena the bibach, pal save pes aňi na pisinel andre kada zakonoskero zvitkos, medik tumen na zňičinela. ⁶² Ačhena igen frima, choc te sanas ajci sar o čercheňa pro ňebos, bo na šunenas le RAJES, peskere Devles. ⁶³ Avke sar akor tumendar radisaľolas o RAJ, sar tumenge kerelas mištes, a kerelas, hoj te aven buter, avke akana radisaľola, sar tumen zňičinela a murdarela avri. Avena cirdle avri andral e phuv, so džan te zalel.

⁶⁴ Akor o RAJ tumen roztradela maškar savore narodi pre phuv, jekhe agorestar dži pre aver. Ode služinena le kaštune the barune devleng, saven na prindžarenas tumen aňi tumare dada. ⁶⁵ Ale aňi maškar ola narodi tumen na ela smirom, aňi tumare pindre peske na arakhena than te odpočovinel. O RAJ tumen dela o pharipen andro jilo, o strapimen jakha the e duša bi o užaripen (nadej). ⁶⁶ Tumaro dživipen figinela ča pro bal; rat-džives dživena andre bari dar, hoj našavena peskero dživipen. ⁶⁷ Vaš odi dar andre tumare jile, the vaš oda, so dikhena pro jakha, tosara phenena: ‘Te imar ulahas rat!’ a rači phenena: ‘Te imar ulahas tosara!’ ⁶⁸ O RAJ tumen bičhavela pale andro Egipt pro lodí, choc phendom, hoj imar ode na džana. Ode pes kamena te bikenel tumare ňeprijateľenge sar o otroka, ale ňiko tumen na cinela.”

⁶⁹ Kale hine o lava la zmluvakere, so o RAJ prikazinda le Mojžišoske, hoj te phandel le Izraelitencu andre Moabiko phuv, paš odi zmluva, so lenca phandľa pro verchos Choreb.

29

O RAJ pale phandel e zmluva le Izraelitenca

¹ O Mojžiš zvičinda savore Izraeliten a phenda:

“Tumen pre peskere jakha dikhlan savoro, so kerda o RAJ, tumaro Del, andro Egipt le Faraonoske, savore Egiptanenge the cala lengera phuvake.

² Dikhlan ola bare rani, ola zazraki the o phare skuški, so kerda o RAJ andro Egipt. ³ Ale dži adadžives o RAJ tumen na diña jilo, so achalol, aňi jakha, so dikhen, a aňi kana, so šunen. ⁴ Sar tumen lidžavas saranda (40) berš pal e pušta, na čhingerisaľile o gada pre tumende aňi o sandalki pre tumare pindre. ⁵ Na chanas maro a na pijenas mol aňi aver pijiben, ale o RAJ tumen delas o chaben, hoj te prindžaren, hoj ov hino o RAJ, tumaro Del.

⁶ Sar avlam pre kada than, mukla pes pre amende pro mariben o kralis Sichon andral o Češbon the o kralis Og andral o Bašan, ale amen upral lende ňerindam (zvitazindam). ⁷ Zailam lengeri phuv a diňam la andro dedictvos le kmeňoske Ruben, le kmeňoske Gad the jepaš kmeňoske Menašše.

⁸ Dolikeren o lava kala zmluvakere a dživen pal oda, hoj tumen te el bach andre savoreste, so kerena. ⁹ Tumen savoredžene ačhen adadžives anglo RAJ, tumaro Del: tumare vodci the o uradňika, savore murša andral o Izrael, ¹⁰ tumare čhave, tumare romňija a the o cudzinci, save bešen maškar tumende, save tumenge čhingeren o kašta a hordinen o paňi. ¹¹ Tumen

ačhen kade vašoda, hoj te aven le RAJEHA tumare Devleha andre zmluva, so adadžives tumenca phandel la veraha. ¹² O RAJ pale tumen ačhavela sar peskere manušen a ov ela tumaro Del, sar tumenge phendā a sar diña vera tumare daden: le Abraham, le Izak the le Jakob. ¹³ Ale kadi zmluva na phandel la veraha ča tumenca, ¹⁴ save adadžives ačhen anglo RAJ, amaro Del, ale the olenca, save adadžives amenca nane.

¹⁵ Tumen džanen, sar bešahas andro Egipt a sar predžahas o phuva avre narodengere. ¹⁶ Dikhlan ode lengere džungale veci the lengere kaštune, barune, somnakune the rupune modlen. ¹⁷ Dodikhen pre oda, hoj maškar tumende te na el nisavo murš abo džuvli, fajta abo kmeños, savo le RAJESTAR, tumare Devlestar, pes odvisarel avke, hoj džal te služinel le devlengē andral ola narodi, hoj te na el maškar tumende ajsō koreņis, so anel o jedos the o kirkiben.

¹⁸ Šaj pes ačhel, hoj vareko šunela kala lava pal o prekošiben, ale phenela peske: ‘Nič pes mange na ačhela. Dživava avke, sar kamav. Se jednakones doperela o švižo the o šuko stromos.’ ¹⁹ Ajse muršeske o RAJ na kamela te odmukel, bo leskeri cholī igen labola pre leste. O RAJ domukela pre leste savoro prekošiben, so hin pisimen andre kada zvitkos, a khosela tele leskero nav pal e phuv. ²⁰ O RAJ les kidela avri savore Izraelike kmeņendar pre leskeri bibach pal ola prekošibena la zmluvakere, so hine pisimen andre kale zakonoskero zvitkos.

²¹ Tumare potomki, save avena pal tumende, the o cudzinci, savo avela dural andral aver phuv, dikhena kadi bibach the o nasvalibena, so pre tumari phuv bičhađa o RAJ. ²² Caľi phuv ela zlabardi la siraha the zaučhardi le loneha a ode pes na sadzinela nič, aňi na ulola nič, aňi čar na barola. Tumari phuv ela sar o fori Sodoma the Gomora, Adma the Cebojim, so o RAJ zničinda andre peskeri bari choli. ²³ Akor savore narodi phučena: ‘Soske oda kerđa o RAJ kala phuvake? Soske kadi bari choli?’

²⁴ Aver odphenena: ‘Vašoda, bo na dolikerde e zmluva le RAJESKERI, le Devleskeri tumare dadengeri – e zmluva, so lenca phandľa akor, sar len iľa avri andral o Egipt. ²⁵ Visarde pes het le RAJESTAR a gele te služinel a te bandol avre devlenge, saven na džanenas a pal save lenge na phenda, hoj len te lašaren. ²⁶ Vašoda sas o RAJ cholamen pre kadi phuv a domukľa pre late savore prekošibena, so hine pisimen andre kada zvitkos. ²⁷ O RAJ igen cholisalila a andre peskeri bari choli len cirdňa avri andral lengeri phuv a tradľa len avri andre aver phuv, kaj hine dži adadžives.’

²⁸ O garude veci hine le RAJESKERE, amare Devleskere, ale o veci, so amenge sikađa, hine amare the amare čhavengere; mušinas te dolikerel savore lava kale zakonoskere.”

30

Te pes o Izraeliti visarena pale ko RAJ

¹ “Sar pre tumende avena savore kala požehnaňja the prekošibena, pal save tumenge

phendom, a te peske len lena andro jilo, sar dživena maškar o narodi, kaj tumen tradela avri o RAJ, tumaro Del, ² a te tumen the tumare potomki avena pale ko RAJ, tumaro Del, a te cale jileha the dušaha dolikerena leskere prikazi, so adadžives tumenge dav, ³ akor o RAJ, tumaro Del, čerinela oda, so tumen užarelas, a pale ela ke tumende jileskero. Anela tumen pale andral savore narodi, kaj tumen tradla avri. ⁴ Choc te ulanas avritradle dži pre aver agor la phuvake, o RAJ, tumaro Del, tumen odarik skidela upre a anela pale. ⁵ Anela tumen andre odi phuv, so zaile tumare dada, a tumen la zalena. Presikavela tumenge o lačhipen a kerela tumendar buter, sar sas tumare dada. ⁶ O RAJ, tumaro Del, obžužarela* tumare jile the o jile tumare potomkengere, hoj les te kamen cale jileha the dušaha a avke te dživen. ⁷ Akor o RAJ domukela ola prekošibena pre tumare neprijatela, save tumen našti avri ačhen a džan pre tumende. ⁸ Palis tumen pale šunena le RAJES a dolikerena savore leskere prikazaňja, so adadžives tumenge dav. ⁹ O RAJ, tumaro Del, igen požehňinela savoro, so kerena tumare vastenca. Požehňimen ena o čhave, so tutar ulona, požehňimen ela o ulipen tira phuvakero, o gurunňora tire dobitkostar the o bakrore tire stadostar. O RAJ tumendar pale radisaľola avke, sar radisaľolas tumare dadendar, pre tumaro lačo, ¹⁰ te les šunena a te dolikerena leskere prikazaňja the o lava, so hin pisimen andre kale

* **30:6** E Hebrejiko čhib: občhinen

zakonoskero zvitkos, a te pes visarena ko RAJ, tumaro Del, cale jileha the dušaha.”

Te kidel peske avri o dživipen abo o meriben

¹¹ “Kada prikazis, so tumenge adadžives dav, nane phares te achalol aňi te šunel. ¹² Nane dži andro ņebos, hoj te phučen: ‘Ko džala upre andro ņebos te anel les tele a te phenel amenge, hoj les te dolikeras?’ ¹³ Nane aňi dži pre oki sera le moroske, hoj te phučen: ‘Ko predžala o moros, hoj les te anel a te phenel amenge, hoj les te dolikeras?’ ¹⁴ Se oda lav hino igen pašes, hino andre tiro muj the andre tiro jilo, hoj les te dolikeres.

¹⁵ Šunen! Adadžives tumenge šaj kiden avri, so kamen: o dživipen abo o meriben; o lačhipen abo o nalačhipen. ¹⁶ Te dolikerena o prikazaňja le RAJESKERE, tumare Devleskere, so tumenge adadžives dav, te les kamena a te šunena a dolikerena savore leskere zakoni, akor dživena a ačhela tumendar baro narodos. A o RAJ, tumaro Del, tumen požehňinela andre phuv, so džan te zalel.

¹⁷ Ale te tumen andro jilo odvisarena a na šunena les; te dena tumen te scirdel a lašarena a služinena avre devlenge, ¹⁸ akor adadžives tumenge phenav, hoj avena zničimen. Na dživena but andre phuv, kaj predžana prekal o Jordan, hoj la te zalen.

¹⁹ Adadžives mange vičinav o ņebos the e phuv sar švedken, hoj tumenge diňom te kidel avri, so kamen: o dživipen abo o meriben; o požehnaňje abo o prekošiben. Vašoda kiden

tumenge avri o dživipen, hoj tumen the tumare potomki te dživen. ²⁰ Kamen le RAJES, tumare Devles, šunen leskero hangos a likerem pes lestar, bo o RAJ hino tumaro dživipen a dela tumen but berša andre phuv, pal savi diña lav la veraha tumare daden le Abraham, le Izak the le Jakob.”

31

O Jozua ačhado vodcaske pal o Mojžiš

¹ Palis o Mojžiš geľa a phendă kala lava savore Izraelitenge. ² Phendă lenge: “Adadžives mange hin šel the biš (120) berš. Imar našti avav tumaro vodcas a o RAJ mange phendă, hoj na predžava o Jordan. ³ O RAJ, tumaro Del, džala anglal tumende. Zničinelă kale naroden angle tumende a tumen zalena lengeri phuv. O Jozua predžala o Jordan anglal tumende, avke sar phendă o RAJ. ⁴ O RAJ lenca kerela avke, sar kerďa le Amorejike kraľenca le Sichonoha the le Ogoha, saven zničindă lengere phuvenca. ⁵ Dela tumenge te ņerinel (te zvitazinel) upral lende a tumen lenca mušinen te kerel pal o prikazis, so tumen diňom. ⁶ Aven zorale, ma daran tumen lendar a ma izdran, bo korkoro o RAJ, tumaro Del, džal tumenca. Na omukela tumen a na džala tumendar het.”

⁷ O Mojžiš vičindă le Jozua a angle savore Izraeliti leske phendă: “Av zoralo a ma dara tut, bo tu lidžaha kale manušen andre phuv, pal savi o RAJ diña lav la veraha lengere phure daden. Tu lenge la deha, hoj te el lengeri. ⁸ Korkoro o RAJ

džala angle tu a ela tuha. Na omukela tut a na džala tutar het. Ma dara tut aňi ma izdra.”

O geňipen le zakonoskero

⁹ Avke o Mojžiš pisinda le Devleskero zakonos a diňa les le levitske rašajenge, save lidžanas e Zmluvakeri Archa, the savore Izraelike vodcenge. ¹⁰ O Mojžiš lenge prikazinda: “Pregen o zakonos pro koňec sako eftato berš, sar ela o Inepos le Stankengero, andro berš, so hin dino, hoj pes te odmukel o kečeňiben. ¹¹ Pregenena les, hoj te šunen o manuša andral o Izrael, sar pes avena te sikavel anglo RAJ, lengero Del, pre leskero avrikidlo than. ¹² Zvičinen savore manušen – le muršen, le romňijen, le čhaven the le cudzincen, save bešen andre tumare fori – hoj te šunen a te siklon te del pačiv le RAJES, tumare Devles, a hoj te dolikeren pačivalones leskere prikazaňja the zakoni. ¹³ The lengere čhave, save oda zakonos na prindžarenas, mi šunen a mi siklon te del pačiv le RAJES, tumare Devles, medik dživena andre phuv, so zalena, sar predžana prekal o Jordan.”

Le Devleskere posledna prikazi le Mojžišoske

¹⁴ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Dikh, imar avel tiro časos te džal het pal kadi phuv. Vičin le Jozua a aven andro Sentno Stanos, hoj les te ačhavav vodcaske.” Avke o Mojžiš the o Jozua gele andro Sentno Stanos ¹⁵ a ode pes lenge sikada o RAJ andre chmarakero slupos, so ačhelas paš o vudar le Sentne Stanoskero.

¹⁶ O RAJ phenda le Mojžišoske: “Tu mereha a džaha paš tire phure dada, ale kala manuša na

ena pačivale a na dolikerena e zmluva, so lenca phandlom. Visarena pes mandar a lašarena le devlen andral odi phuv, kaj džan. ¹⁷ Oda džives pre lende cholisaľuvava, omukava len a garuvava angle lende miro muj. On ena zničimen, bo avela pre lende but pohromi the cerpišagi. Palis peske phenena: ‘Kala pohromi pre amende avle, bo amaro Del nane maškar amende.’ ¹⁸ Oda džives lenge garuvava miro muj vaš oda nalačhipen, hoj chudle te lašarel avre devlen.

¹⁹ Akana tumenge pisinen andre kadi gili. Sikav le Izraeliten la te gilavel a thov kadi gili andre lengere muja, hoj te el sar miro švedkos pre lende. ²⁰ Lidžava len andre phuv, kaj čulal o thud the o medos a pal savi diňom lav lengere daden. Ode chana, a sar imar čalona a thulona, visarena pes mandar het a lašarena avre devlen; odčhivena man a prephagena miri zmluva. ²¹ Sar avena pro Izraeliti savore kala pohromi the cerpišagi, kadi gili ela sar švedkos pre lende, bo na našlola andral o muj lengere potomkenge. Džanav, so gondolinen a so kamen adadžives te kerel, mek angloda, sar len lidžava andre odi phuv, pal savi len diňom lav la veraha.”

²² Mek andre oda džives pisinda o Mojžiš kadi gili a sikada la te gilavel le Izraeliten.

²³ O RAJ prikazinda le Jozuaske, le Nunoskere časke: “Av zoralo a ma dara tut ņisostar, bo aneħa le Izraeliten andre phuv, pal savi len diňom lav, a me avava tuħa!”

24 Sar o Mojžiš pisinda savore lava ole zakonoskere andro zvitkos, 25 prikazinda le Levitenge, save lidžan e Zmluvakeri Archa le RAJESKERI: 26 “Len kada zvitkos le zakonoskero a thoven les paš e Zmluvakeri Archa le RAJESKERI, tumare Devleskeri, hoj ode te el sar švedkos pre tumende. 27 Bo džanav tumen mištes, hoj na kamen te šunel a vzburinen tumen. Te imar akana tumen vzburinen le RAJESKE, sar mek dživav a som maškar tumende; so ela akor, sar merava! 28 Anen angle mande savore kmeňengere vodcen the le uradņiken. Kamav angle lende te vakerel kala lava, hoj te vičinav o ņebos the e phuv sar švedken pre lende. 29 Bo džanav, hoj tumen pal miro meriben kerena o nalače veci a oddžana le dromestar, pal savo tumenge prikazindom te džal. A pal varesavo časos pre tumende avela e pohroma, bo kerena oda, so nane le RAJESKE pre dzeka, a avke les cholarena.”

30 O Mojžiš savore lava ola gilakere phenda savore Izraelitenge.

32

Le Mojžišoskeri gilī

1 “O ņebos the e phuv, šunen, so tumenge phenav;

šunen o lava andral miro muj.

2 Mi perel miro sikaviben sar o brišind,
miro vakeriben mi čulal sar e rosa,
sar o cicho brišind pre nevi čar,
sar o kapki pro terne rastlini.

- 3 Me vakerav pal le RAJESKERO nav;
 bararen amare Devles!
 4 Ov hino e Skala, leskeri buči hiňi bi e chiba.
 Savore leskere droma hine čače.
 O Del hino pačivalo, na kerel nič namištes,
 hino čačipnaskero the lačo.
- 5 Ale leskere manuša pes lestar visarde a nane
 lače,
 hine o pokoleňje binošno the previsardo.
- 6 Kada den pale le RAJESKE,
 manušale diline the nagodaver?
 Nane ov tumaro Dad, tumaro Stvoritelis,
 savo tumendar kerda zoralo narodos?
- 7 Leperen tumenge pre ola čirlatune dživesa,
 gondolinen pre ola berša, so sas varekana.
 Phučen tumare dadendar a on tumenge
 phenena,
 phučen tumare phureNDAR a on tumenge
 dena te džanel,
- 8 kana o Nekbareder RAJ rozulavelas le nardo-
 denge
 e phuv andro dđedictvos
 a diňa savore manušen than, kaj te bešen,
 pal oda, keci hin manuša*.
- 9 Ale le Jakoboskere potomken peske kidľa avri
 sar peskere manušen.
- 10 Arakhľa len pre omukli phuv,
 pre pušta, kaj nane nič.
 Starinelas pes pal lende,

* 32:8 E Hebrejiko čhib: o čhave le Devleskere

chrañinelas len sar e zreñica andre peskeri jakh.

- 11 Sar o orlos chrañinel peskero hñizdos a sikavel peskere ciknen te leñinel, a sar rozcirdel o kridli, hoj len te zachudel pro dumo,
hoj te na peren,
- 12 avke the o RAJ korkoro ligenelas peskere manušen,
na pomožinda leske ñisavo aver del.

13 Anda len pre brehengeri phuv,
delas len te chal oda, so barol pre maľa,
o medos andral o skali,
the olejos andral olivakere stromi, so baronas pre baruñi phuv.

14 Lengere gurunña the kozi denas but thud;
sas len nekfeder bakre the kozi, gurunña andral o Bašan;
čanas o nekfeder zrnos a pijenas e hroznoskeri mol.

15 Le RAJESKERE manuša barvalile, no ačhile zoralejileskere,
thulile a čalarde pes avri.

Omukle le Devles, peskere Stvoritelis,
tele dikhenas e Skala, peskere zorale Spasitelis.

16 Le avre devlenca kerenas, hoj o RAJ te žarľinel;
peskere nalačhipnaha les choľarenas.

17 Na obetinas le Devleske, ale le demonenge
– le devlenge, saven anglođa na prindžarenas,

le neve devlence, savendar lengere dada na daranas.

18 Bisterde pre peskeri Skala, savi len anda pro svetoš;
omukle peskere Devles, savo len diña o dživipen.

19 Sar o RAJ oda dikhla, cholisalila
a odčhida pestar peskere čhaven the čhajen.

20 Phenda: 'Imar lence na pomožinava;
dikhava, so pes lenca ačhela,
bo hine o previsardo pokoleñje,
o čhave, save nane pačivale.

21 Peskere modlenca man cholarde,
provokovinenas man peskere devlenca, so
na mon nič,
vašoda the me len cholarava avre narodoha,
provokovina va len le manušenca, so na mon
nič.

22 Miri choli rozlabola sar jag
a džala tele dži pro than le mulengero;
chala e phuv the lakero ulipen,
zlabarela the o zakladi le verchengere.

23 Mukava pre lende e bibach pal e bibach
a livinava pre lende savore mire šipi.

24 Merena bokhatar
a murdalona la horučkatar the le nas-
valibnastar.

Mukava pre lende la dziva džvirina,
the le jedovate sopen, so len danderena.

25 Avri lence e šabla lela le čhaven;
andro khera len ela bari dar;
o terne murša the o terne džuvla merena,

añi o cikne čhavore añi o phure na
predživena.

26 Phendóm, hoj len rozčhivava
a ñiko peske pre lende na leperela,

27 ale daravas man olestar,
so phendehas tire ñeprijaťeľa:
“Oda amen ñerindam upral o Izrael,
o RAJ oda na kerda.” ’

28 O Izrael hin o narodos bi e godi,
nane les ñisavo godaveripen.

29 Te ulahas godaver, achalilahas
a sprindžardahas, kaj džal lengero drom.

30 Sar šaj jekh ñeprijaťelsko slugadiš džal pro
ezeros le Izraeloskere?
Abo sar šaj duj džene lendar zatraden amare
deš ezeren?

Ča te len omukľahas lengeri Skala
a o RAJ len diňahas andre lengere vasta.

31 Lengeri skala hiñi slabo, nane sar amari Skala,
the o ñeprijaťeľa oda šaj dikhen.

32 Lengere ñeprijaťeľa hine sar e Sodoma the e
Gomora,
sar e viñica, so anel o kirko the jedovato
hroznos.

33 Lengeri mol hin o jedos le sapestar.

34 O RAJ na bisterela, so o ñeprijaťeľa kerde;
ov užarel pre peskero časos, hoj len te
marel.

35 Miri pomsta the miro trestos pes sikavela;
poddžala lenge o pindro.

Lengero džives la pohromakero hino pašes,

avel sigo pre lende oda, so kamel te avel.

36 O RAJ zachrañinela peskere manušen,
 peskere služobñikenge presikavela o
 jileskeriben,

sar dikhela, hoj na birinen
 a na ačhila ñiko, añi otrokos añi slobodno.

37 Phenela: 'Kaj hine lengere devla?

Kaj hiñi e skala, pre savi pes zmukenas?

38 Kaj hine o devla, so chanas le obetengero žiros
 a pijenas o molakere obeti?

Akana mi aven a mi pomožinen tumenge,
 mi en tumaro štitos!

39 Dikhen akana, hoj ča me korkoro som Del a
 aver nane.

Me dav o dživipen the o meriben, me
 dukhavav the sasťarav.

Ñiko našti lel ñikas avri andral mire vasta.

40 Avke sar me som o džido Del,
 hazdav ko ñeboš miro vast a lav vera:

41 Ostrarava miri blišťaco šabl'a
 a sudzinava laha;

pomst'ina va man mire ñeprijateľenge
 a potrestinava olen, ko man našti avri ačhen.

42 Mire šipi mačona le ratestar,
 le ratestar le mulendar the olendar, ko hine
 zaile;

miri šabl'a chala o mas
 a odčhinela o šere lengere vodcenge.'

43 Tumen narodale, radisaľon leskere
 manušenca,

se o RAJ pomst'anela o rat peskere
 služobñikengero,
 počinela pale le ñeprijateľenge

a peskeri phuv the manušen obžučarela le binostar.”

⁴⁴ Palis o Mojžiš le Jozuaha, le Nunoskere čhaha, avle anglo manuša a phende lenge o lava kala gilakere.

O Del vakerel pal le Mojžišoskero meriben

⁴⁵ Sar o Mojžiš dovakerđa savore kala lava le Izraelitenge, ⁴⁶ phenda: “Len tumenge andro jilo savore lava, savenca tumenge adadžives dovakerav, a prikazinen len tumare čhavage, hoj len te dolikeren a te dživen pal lende. ⁴⁷ Kala lava nane ča ajse chocsave lava – hine tumaro dživipen! Te len šunena, dživena but andre odi phuv, so džan te zalel, sar predžana o paňi Jordan.”

⁴⁸ Mek andre oda džives phenda o RAJ le Mojžišoske: ⁴⁹ “Dža andro verchi Abarim a dža upre pro verchos Nebo andre phuv Moab, khatar dičhol o Jericho, a dikh e phuv Kanaan, so dav le Izraelitenge, hoj te el lengeri. ⁵⁰ Pre oda verchos mereha a džaha paš tire phure dada, avke sar muľa tiro phral o Aron pro verchos Hor a geľa paš peskere phure dada, ⁵¹ bo na sanas mange pačivale anglo Izraeliti paš o paňi Meriba paš o Kadeš pre pušća Sin. Vašoda, hoj man na diňan pačiv anglo Izraeliti sar Sentnes, ⁵² na džaha andre odi phuv, so dav le Izraelitenge, ale dikheha la ča dural.”

33

O Mojžiš žehňinel le Izraelitenge

¹ Kada hin o požehnaňje, saveha o Mojžiš, le Devleskero murš, požehňinda le Izraeliten angle peskero meriben:

² “O RAJ avľa andral o verchos Sinaj,
žiarinelas lenge andral o Seir,
švicinelas le verchostar Paran.
Avľa peskere sentne ezera ezerenca
a pal leskeri čači sera labolas e jag.

³ O RAJ kamel peskere manušen
a savore sentne hine andre leskere vasta.
Bandon tele angle leskere pindre
a prilen leskere lava,

⁴ o zakonos, so amenge diňa o Mojžiš,
sar o dĕdictvos savore Jakobskere
manušenge.

⁵ O RAJ sas le Izraelitengero kralis,
sar pes zgele lengere vodci the o kmeňi.”

⁶ Pal o kmeňos Ruben o Mojžiš phenda:
“Mi dživel o Ruben, te na merel avri,
ale mi en leskere manuša frima.”

⁷ Pal o kmeňos Juda phenda:
“Ó, RAJEJA, šun avri le Judaskero mangipen,
an les pale paš okla kmeňi.
Zoralar les andro mariben, ó RAJEJA,
pomožin leske leskere ňeprijaťelenca!”

⁸ Pal o kmeňos Levi phenda:
“RAJEJA, sikav tiri voľa prekal o losi Urim the
Tummim
prekal o Leviti, tire pačivale služobňika;

tu len skušinehas paš e Massa the paš o pañi
Meriba,
hoj te dikhes, save čačes hine.

⁹ Sikade tuke bareder pačiv
sar peskere dadenge, dajenge, phralenge abo
le čhvenge;

šunenas tire prikazi,
dolikerenas tiri zmluva.

¹⁰ Sikavena tire manušen,
hoj te dolikeren tiro zakonos
a anena obeti pre tiro oltaris.

¹¹ RAJEJA, de len zor
a mi el tuke pre dzeka lengeri buči!
Zničin lengere ñeprijatelen,
hoj imar te na ušten pale!”

¹² Pal o kmeños Benjamin phendā:
“Kada hin o kmeños, saves o RAJ kamel a
chrañinel;
merkinel pre leste calo džives,
bešel maškar leskere brehi.”

¹³ Pal o kmeños Jozef phendā:
“Mi požehñinel o RAJ lengeri phuv
la rosaha andral o ñebos upral
the le pañeha pal e phuv telal,
¹⁴ le nekfeder ulipnaha le khamestar,
le barvale plodenca čhon pre čhoneste;
¹⁵ mi el lengere phurikane verchi zaučharde
le neklačheder ovocjenca.
¹⁶ Mi pherarel pes lengeri phuv savoreha, so hin
lačho;
mi el požehñimen le lačhipnaha le RAJES-
TAR,

savo vakerďa andral o jagalo krakos.
 Mi bešel kada požehnaŋje pro šero le Joze-
 foske,
 pro vodcas maškar peskere phrala.

17 O Jozef hino sar o nekzoraleder ešebno (peršo)
 bikos,
 hin les rohi sar le dzive bivolos.
 Ola rohi hine o ezera manuša andro Menašše
 a o deš ezera andro Efrajim;
 lenca predžubinel a le naroden
 a ispidela len dži pro agor la phuvake.”

18 Pal o kmeňos Zebulun phenda:
 “Radisaľuv Zebulun pre peskere droma;
 radisaľuv Jissachar, andre peskere stani!
 19 Le manušen zvičinen a pro verchos,
 ode anena o čačipnaskere obeti.
 O barvalipen len ela andral o moros
 a o pokladi kidena avri telal e pošl.”

20 Pal o kmeňos Gad phenda:
 “Mi el lašardo o RAJ, savo kerďa bareder lengeri
 phuv.
 O Gad užarel sar o ľevos,
 hoj te odčhinel o vast abo o šero.
 21 Ile peske nekfeder than la phuvatar;
 chudle le vodcengero kotor.
 Dolikerenas o prikazi the o zakoni le RA-
 JESKERE,
 sar sas zgele le Izraeloskere vodci.”

22 Pal o kmeňos Dan phenda:
 “O Dan hino sar o terno ľevos,
 savo chučel andral o Bašan.”

23 Pal o kmeňos Naftali phenda:
 “O Naftali pes čalarel le RAJESKERE lačhipnaha,
 le RAJESKERO požehnañje hin barvales pre
 leste.
 Ov zalel e phuv pro juhos le morostar*.”

24 Pal o kmeňos Ašer phenda:
 “Mi el požehñimen o Ašer buter okle
 kmeňendar,
 mi el les nekbuter pačiv le phralendar!
 Mi el les ajci olivovo olejos, hoj peske andre
 šaj močinel o pindre!
 25 Leskere fori mi en chrañimen le trastune
 branenca;
 mi dživel furt andro smirom.”

26 “Nane ñiko ajso, sar o Del le Ješurunoskero:
 Pal o ñebos sidarel, hoj tuke te pomožinel,
 pro chmari pes lidžal andre peskeri slava.
 27 O Del, so dživel pro furt, hin tiro than pro
 garudipen
 a likerel tut pre peskere večne vasta.

Tradela tutar tire ñeprijateľen
 a phenela tuke, hoj len te zničines.

28 Le Jakoboskere potomki dživen andro smirom
 andre phuv, kaj hin pherdo zrnos the mol,
 kaj e rosa andral o ñebos zaučharel e phuv.

29 Bachtalo sal Izrael!
 Ko hin ajso sar tu –
 sar o narodos zachrañimen le RAJESTAR?
 Ov hino tumaro šfitos, so tut chrañinela;

* 33:23 Oda hin o Galilejsko Moros.

tiri slavno šabla, so tuke dela te ņerinel
(zvitazinel).

Tire ņeprijaŭela pes angle tute pokorinena,
ale tu lenge uštareha pre meŭ.”

34

O meriben le Mojžišoskero

¹ Palis o Mojžiš džalas andral e Moabiko ņižina upre pro verchos Nebo, dži pro verchos Pisga khatar dičhol o Jericho. Odarik leske o RAJ sikađa cali phuv le Gileadostar dži ko Dan, ² cali phuv le Naftaliskeri, e phuv le Efrajimoskeri, e phuv le Menaššeskeri the cali phuv le Judaskeri dži paš o Stredozemno Moros, ³ e pušta Negev, the e dolina, so džal le Coarostar dži paš o Jericho, le palmengero foros. ⁴ O RAJ leske phenda: “Kadi hiŭi e phuv, pal savi diňom lav la veraha le Abraham, le Izak the le Jakob, hoj la dava lengere potomkenge. Domuklom tuke, hoj la te dikhes, ale na džaha andre.”

⁵ Palis ode andro Moab muľa le RAJESKERO služobňikos o Mojžiš, avke sar phenda o RAJ. ⁶ Sas parundo andre dolina paš o foros Bet-Peor andro Moab. Ale dži adadžives ņiko na džanel, kaj hin leskero hrobos. ⁷ Le Mojžišoske sas 120 berš sar muľa. Leskeri zor leš na omukla a o jakha leske na slabisalile. ⁸ O Izraeliti rovenas pal o Mojžiš tranda (30) dživesa pre Moabiko ņižina, medik na pregeľa o roviben the o smutkos pal leste.

⁹ O Jozua, le Nunoskero čhavo, sas igen godaver, bo o Mojžiš pre leste thođa o vasta. O

Izraeliti les šunenias a kerenas avke, sar o RAJ prikazinda le Mojžišoske.

¹⁰ Akorestar imar na sas andro Izrael ajso prorokos sar o Mojžiš, saveha o RAJ vakerdahas muj-mujeha. ¹¹ Ńiko aver na kerda ajse zazraki the znameňja, save ov kerda andro Egipt, sar les bičhada o RAJ ko Faraonos, ke leskere služobňika the savore manuša. ¹² Ńisavo prorokos našti presikada kajsi bari zor abo zazraki, sar kerda o Mojžiš anglo jakha cale Izraeloske.

Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib 2019
Romani, Carpathian: Le Devleskero Lav Andre
Romaňi Čhib 2019 (New Testament+)

copyright © 2019 The Word for the World International and The Word for the World Slovakia

Language: Romanes

Contributor: Slovak Bible Society

Eastern Slovak Romani New Testament Plus Portions

The Word for the World International

Eastern Slovak Romani belongs to the larger cluster of dialects designated 'Carpathian Romani'. Roma people of Slovakia and the Czech Republic can read and understand the printed text. The audio is also understood by Roma in parts of Poland, Ukraine, and Romania.

Books of the Old Testament are being added as the translation of the Old Testament progresses. Audio of the whole New Testament is available.

The text and audio are accessible on Bible.com; Biblia.sk; Bible.is; Romani.global.bible.

For further information, please contact Project Manager Pierre van Vuuren at pvanvuuren@twftw.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

fb4d190f-4308-5aa8-bddb-58d53f07d849